

Molt bona
Programa Argó
Universitat Útil
Molt enriquidora
Ajuda Interessant
Molt positiva Universitat
Treball de Recerca
Em va ajudar

EL PROGRAMA ARGÓ: L'orientació per l'ocupabilitat

Juny del 2018

ÍNDEX

1. Introducció	3
2. Presentació del Programa Argó	4
3. Objectius de l'estudi	8
4. Marc referencial	9
4.1 Transició secundària-universitat	9
4.2 Equitat a la universitat	9
4.3 Orientació acadèmica.....	10
4.4 Ocupabilitat	11
5. Metodologia	12
5.1 Mostra	12
5.2 Qüestionari	12
5.3 Procediment d'anàlisi de les dades	13
6. Resultats i interpretació de les dades de l'estudi.....	14
6.1 Alumnat participant en estades o assessoraments	14
6.2 Alumnat guanyador del Premi Argó.....	22
6.3 Professorat dels centres de secundària participants	28
6.4 Professorat de la UAB participant	33
7. Conclusions i noves línies d'actuació.....	37
8. Referències.....	40
Annex 1. El Programa Argó en xifres	42
Annex 2. Qüestionaris realitzats	45

1. INTRODUCCIÓ

La Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) ha estat pionera en el disseny d'activitats d'orientació per a l'alumnat de secundària. El Programa Argó de l'Institut de Ciències de l'Educació (ICE) de la UAB és la iniciativa que coordina els esforços per facilitar l'accés del jovent a la universitat.

Segons els objectius recollits per l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya en el *Marc general per a una bona transició dels estudiants de batxillerat a la universitat* de 2001, el Programa Argó persegueix dos dels objectius que afavoreixen l'èxit en aquesta transició: «promoure el coneixement i la cooperació entre el professorat de batxillerat i el de la universitat, i donar suport al treball d'orientació i de tutoria del professorat de batxillerat» i «promoure i acollir activitats conjuntes de discussió o formació (assessorament en temes específics, suport als treballs de recerca, realització de pràctiques, elaboració de materials didàctics conjunts...)».

El curs 2017-2018 el Programa Argó assoleix la quinzena edició. Aprofitant aquest aniversari, s'ha fet un estudi per avaluar l'impacte del Programa Argó en aspectes relacionats amb la transició secundària-universitat, l'orientació i l'ocupabilitat a partir de l'alumnat que ha participat en els assessoraments i les estades, l'alumnat guanyador del Premi Argó per a treballs de recerca i projectes finals, els centres de secundària d'arreu de Catalunya i el professorat de la UAB que hi han col·laborat.

Més d'un miler de persones han respost els qüestionaris elaborats per a l'estudi, i les dades resultants mostren que tots els actors involucrats en aquest projecte estan satisfets amb l'experiència i consideren el Programa Argó una eina que afavoreix l'orientació acadèmica. L'estudi apunta també algunes línies de futur per millorar el Programa.

2. PRESENTACIÓ DEL PROGRAMA ARGÓ

El Programa Argó m'ha obert les portes a un món fascinant de ciència i dedicació. Alumne d'una estada, curs 2015-2016

El Programa Argó, que enguany ha desplegat la 15a edició, s'inicia el 2003-2004 per iniciativa de l'Institut de Ciències de l'Educació (ICE) de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). El Programa té la voluntat d'estrènyer i enfortir els vincles de la universitat amb l'ensenyament secundari, ampliant el coneixement mutu i la col·laboració entre ambdues etapes educatives per tal de facilitar la transició de l'alumnat de l'educació secundària cap a la universitat.

L'any 2003 es posa en marxa una prova pilot d'estades d'alumnat de secundària a la UAB amb la participació d'un petit grup d'instituts. A l'inici, aquestes estades permetien a l'alumnat de secundària convalidar les hores que durava l'estada per una assignatura de batxillerat anomenada Estada a l'Empresa. L'alumnat tenia, així, el seu primer contacte amb el món productiu i coneixia en primera persona la universitat.

A mi el que em produïa més satisfacció era donar aquesta plataforma a alumnat de la perifèria, que pogués accedir-hi. Mai hem mirat només la nota. Demanàvem que els centres es mullessin en l'elecció de l'alumnat. Ens interessa tant la persona que estudia i fa el que li diuen com la persona brillant, la que té idees. Dolors Quinquer, impulsora del Programa Argó

En un principi, el Programa abastava sobretot les comarques del Vallès però aviat se'n va començar a fer difusió presencial per instituts d'altres comarques que, juntament amb el boca-orella, van anar fent-lo créixer. Actualment, al Programa Argó hi participen instituts de tot Catalunya.

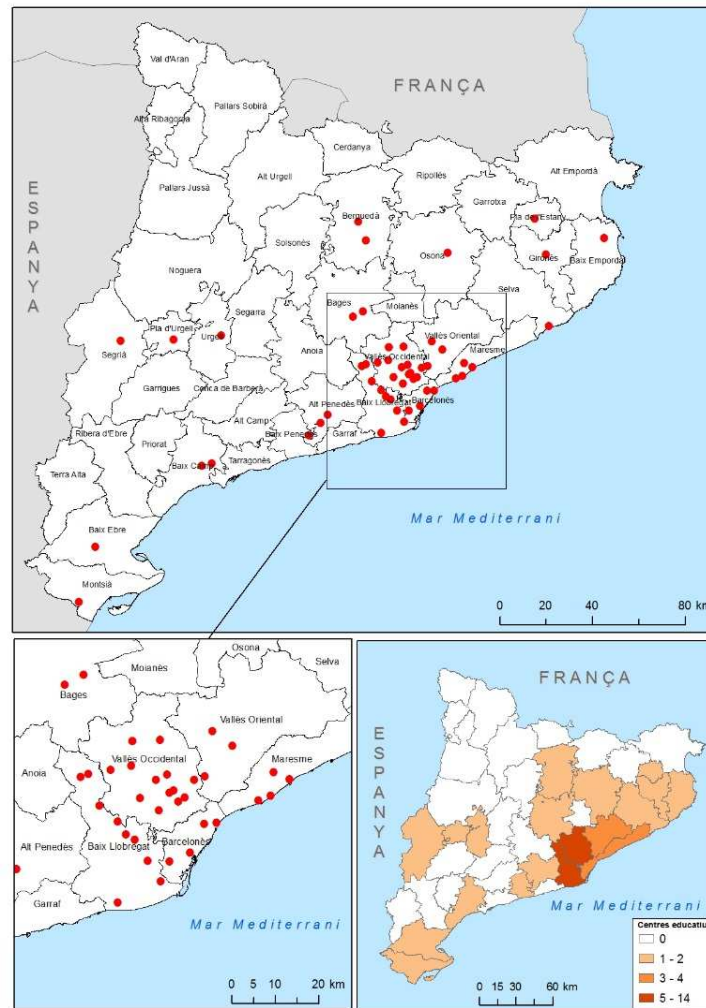

Figura 1. Mapa de la procedència dels centres que van participar a les estades l'any 2015

Des del començament, l'objectiu del Programa ha estat facilitar el pas de l'alumnat de secundària a la universitat. Al mateix temps ha permès que el professorat de la universitat conegués com és i quines necessitats té l'alumnat d'educació secundària. Amb aquests dos objectius es vol apropar el món dels instituts i el de la universitat mitjançant el contacte directe entre alumnat i professorat. Representa també un instrument important de millora de la qualitat docent en les diferents etapes educatives, ja que permet acostar i intercanviar coneixements, recerques i experiències; reflexionar sobre la pròpia pràctica i generar un coneixement pedagògic que reverteixi en la docència perquè s'adeqüi millor als estàndards de qualitat desitjables a cada etapa.

En aquesta línia es concreta un objectiu general i tres objectius específics:

Estrènyer i enfortir els vincles de la UAB amb l'ensenyament secundari, ampliant el coneixement mutu entre ambdues etapes educatives.

1

Donar suport als treballs de recerca de batxillerat a través dels assessoraments i les estades.

2

Col·laborar en l'orientació personal i acadèmica de l'alumnat en l'etapa final del batxillerat o els cicles formatius i a l'inici dels estudis universitaris a través d'activitats als diferents departaments i facultats.

3

Oferir al professorat de secundària la possibilitat d'actualitzar continguts i conèixer recerques, projectes i centres d'estudis de la UAB.

Per assolir aquests objectius, actualment el Programa Argó duu a terme quatre activitats diferenciades: assessoraments, estades, Premi Argó i activitats puntuals de formació d'alumnat i professorat de secundària. Vegem cadascuna d'aquestes activitats:

1) Els assessoraments del treball de recerca de batxillerat s'ofereixen a l'alumnat de secundària per treballar un tema de recerca amb la co-tutorització d'un professor o professora de secundària i un professor o professora de la universitat. Una tutoria inicial permet a l'estudiant, al professor o professora de l'institut i al professor o professora de la universitat conèixer-se i establir les bases del treball de recerca. Després d'aquesta trobada el professor o professora de la universitat es compromet a mantenir contacte per correu electrònic un mínim de tres vegades per revisar el treball de recerca.

2) Les estades consisteixen en 50 hores de pràctiques en un laboratori o departament de la universitat i estan adreçades a alumnat de batxillerat i de cicles formatius. Les estades permeten a l'alumnat viure la primera experiència a la universitat i en alguns casos desenvolupar la part pràctica del seu treball de recerca (si és alumnat de batxillerat) o projecte final (si és alumnat de cicle formatiu), aprofitant tots els recursos de la universitat. Aquesta experiència ajuda l'alumnat a orientar-se acadèmicament i professionalment.

La diversitat es té en compte a l'hora de seleccionar l'alumnat que participa al Programa. Es prioritza l'alumnat que es troba en situació de desavantatge social tenint en compte que el centre fa el primer filtre i selecciona l'alumnat que s'inscriu al Programa. Carolina Cerulla, tècnica del Programa Argó

3) El Premi Argó té la finalitat de reconèixer l'esforç de l'alumnat en l'aprenentatge i en la recerca i d'incrementar els vincles entre l'educació secundària i la universitària. En el Premi competeixen treballs de recerca de batxillerat i projectes finals de cicles formatius de tot Catalunya en diferents categories segons l'àrea de coneixement. Cada any s'entreguen al voltant de vint premis, i els primers premis donen dret a matricular-se a la UAB de manera gratuïta el primer any.

3. OBJECTIUS DE L'ESTUDI

L'estudi té com a objectiu principal analitzar l'impacte del Programa Argó en l'alumnat, en els centres educatius participants i en la mateixa universitat. Per tal de delimitar aquest objectiu, en definim tres d'específics:

1. Descriure el nombre d'alumnes participants en les diferents modalitats del Programa Argó en els 15 anys de desenvolupament del programa.
2. Analitzar de quina manera el Programa Argó i el Premi Argó han ajudat a l'orientació i l'ocupabilitat de l'alumnat participant.
3. Conèixer quina és la percepció que té el professorat de secundària i el de la universitat sobre el Programa Argó com a eina d'orientació per als estudiants.

4. MARC REFERENCIAL

4.1 TRANSICIÓ SECUNDÀRIA-UNIVERSITAT

La transició de la secundària a la universitat és una etapa delicada i complexa, ja que comporta prendre una decisió important i viure canvis personals i acadèmics (Figuera, Dorio i Forner, 2003; Alsina, 2001). Actualment, el salt entre les dues etapes s'accentua encara més pel gran ventall d'opcions de l'oferta universitària (Gairín, Feixas, Muñoz, Guillamón i Quinquer, 2008). Sovint l'elecció dels estudis no és una decisió fàcil i, segons dades del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport (2016), el 26% de l'alumnat que inicia estudis universitaris a Catalunya els abandona durant el primer curs i el 12% canvia d'estudis.

L'èxit en el pas d'una etapa educativa a una altra requereix processos de transició organitzats i que facilitin la coordinació entre tots els actors implicats (Gairín et al., 2008). En el cas que ens ocupa, la transició de secundària a la universitat, el treball cooperatiu entre el professorat de secundària i el de la universitat possibilita un coneixement mutu i afavoreix que la coordinació sigui millor (Alsina, 2001).

Per promoure la coordinació entre les diferents etapes d'aquest procés, la universitat, pel fet de ser un dels principals actors implicats, hi té un paper fonamental. En aquest sentit, les accions més útils són aquelles que informen i donen a conèixer la universitat (Gairín et al., 2008) i la seva oferta formativa. Segons Alsina (2001), des de les universitats, però, no es pot donar una atenció a la transició merament mercantilista centrada en la captació d'estudiants, sinó que ha d'enfocar-se des d'un tractament pedagògic de qualitat.

4.2 EQUITAT A LA UNIVERSITAT

La universitat, com la societat, és cada vegada més diversa. Alguns dels factors que estan contribuint a l'augment d'aquesta diversitat són: l'accés a la universitat dels fills de la classe treballadora, la incorporació de les persones immigrants o pertanyents a minories ètniques, l'accés de persones amb diversitat funcional, la incorporació d'alumnat de més de 25 anys i el Programa Erasmus, que promou la mobilitat entre països europeus (Ariño i Sintès, 2016).

Aquesta diversitat comporta transformacions en la composició social de la universitat, com ara la feminització de l'alumnat. Si als anys setanta entorn del 70 % de l'alumnat eren homes, l'any 2000 les dones ja eren majoria a la universitat. D'altra banda, l'accés dels fills de la classe

treballadora ha estat un altre canvi important: l'any 2004 el 70 % dels graduats universitaris a Catalunya eren fills de persones sense estudis universitaris. L'accés a la universitat resulta determinant per a la classe social, tant per a l'ascens social com per a la reproducció de desigualtats socials en cas de no accedir-hi (Ariño i Sintès, 2016).

Tal com s'ha apuntat, si bé l'augment del nombre de persones que accedeixen a la universitat ha contribuït a augmentar la diversitat i la democratització de la institució educativa, continuen vigents moltes desigualtats. L'alumnat immigrant pateix dificultats específiques que poden interaccionar amb les de gènere i classe social. Entre aquestes dificultats específiques trobem la reubicació cultural, la desconexió de la llengua, així com les dificultats per adaptar-se a un nou sistema educatiu (Fernández, Mena i Riviere, 2010). Ja a la universitat, la dificultat per fer compatible l'estudi amb el treball remunerat és el principal motiu d'abandonament. Al contrari, el suport adequat del professorat i l'acceptació de l'alumnat no immigrant s'inclouen entre els factors d'èxit a la universitat (Lebrero i Quicios, 2010).

Finalment, hi ha cert desconeixement sobre la manera com la discapacitat pot afectar l'alumnat universitari (Figuera, 2010). Algunes recerques troben que els estudiants amb discapacitat s'enfronten a dificultats afegides, en molts nivells: contextual, social, físic i identitari. Altres recerques apunten que la transició a la universitat pot ser viscuda com una experiència positiva en la qual la persona amb discapacitat comprova que té les mateixes habilitats que la resta de l'alumnat i reforça la seva sensació d'autonomia. Estudis internacionals han analitzat altres indicadors de rendiment acadèmic, com el temps destinat als estudis universitaris, i han trobat que les persones amb discapacitat destinen més anys a completar els estudis (Figuera, 2010).

4.3 ORIENTACIÓ ACADÈMICA

En aquest marc, entenem l'orientació com un procés destinat a ajudar l'alumnat en la presa de decisions sobre el seu futur acadèmic i sobre la seva vida (Martínez i Arnau, 2015). Per tal d'avaluar l'impacte del Programa Argó en l'orientació educativa de l'alumnat participant és necessari definir quins components hi intervenen. Martínez i Arnau (2015) descriuen set aspectes sobre els quals incideix l'orientació: l'autoconeixement i l'autoestima, la motivació i l'atenció, les tècniques i els hàbits d'estudi, els coneixements de l'entorn, la maduresa vocacional, el projecte formatiu i el projecte professional.

L'*autoconeixement* i l'*autoestima* fan referència al coneixement de la persona sobre les seves pròpies característiques i a la valoració que en fa. Per *motivació* i *atenció* entenem els activadors

de l'aprenentatge. Es defineixen les *tècniques* i els *hàbits d'estudi* com les estratègies utilitzades per a l'aprenentatge i la regularitat amb què s'apliquen, incloent-hi habilitats de gestió de l'estudi. El *coneixement de l'entorn* fa referència al coneixement que té l'alumnat sobre l'oferta formativa i laboral del seu entorn. La *maduresa vocacional* es relaciona amb la consciència en la presa de decisions de l'alumnat. El *projecte formatiu* és l'anticipació i la preparació revisable i modificable que l'alumnat fa de la seva formació. I finalment, es defineix el *projecte professional* com l'anticipació d'escenaris professionals i l'articulació de l'autoconeixement i del projecte formatiu, del suport disponible i de les accions necessàries per arribar a l'escenari professional desitjat (Martínez i Arnau, 2015).

4.4 OCUPABILITAT

Actualment, s'entén l'ocupabilitat com el conjunt d'aptituds i actituds que brinden a un individu l'oportunitat d'accedir a un lloc de treball i, a més a més, romandre-hi (Campos, 2003). Tot i que hi ha diferents classificacions dels factors que determinen l'ocupabilitat d'una persona, hi ha un ampli consens a l'hora d'afirmar que l'ocupabilitat depèn de factors vinculats a la persona i factors del context (Zaragoza i Solanes, 2012; Campos, 2003).

Seguint aquesta classificació, des dels programes educatius es pot incidir en l'ocupabilitat de l'alumnat. Així doncs, seguint la classificació d'Alles (2006) citada per Zaragoza i Solanes (2012), podem centrar-nos en tres aspectes:

- Coneixements tècnics, destreses o oficis adquirits a través de l'estudi.
- Competències o capacitats que no s'adquireixen directament a través de l'estudi però que es poden desenvolupar.
- Entrenament en la recerca de feina.

5. METODOLOGIA

L'estudi adopta una metodologia mixta quantitativa i qualitativa amb un doble objectiu: en primer lloc, quantificar l'impacte que el Programa Argó ha tingut en les persones participants en termes d'orientació i ocupabilitat i, en segon lloc, aprofundir en els significats d'aquest impacte per a l'alumnat i el professorat participant. Es tracta d'un estudi descriptiu en el qual s'ha dissenyat un qüestionari per a la recollida de dades.

5.1 MOSTRA

Des del curs 2003-2004 fins al curs 2017-2018, s'estima que han participat activament al Programa Argó un total de 8.000 persones, entre alumnat i professorat de centres de secundària i universitat. Un total de 1.179 persones han respost el qüestionari (un 15 % del total participant).

L'auto-selecció pot introduir un biaix que és necessari tenir en compte a l'hora d'interpretar els resultats de l'estudi. És possible que les persones que han respost el qüestionari hagin tingut una experiència molt satisfactòria o, al contrari, que hagin tingut una experiència molt insatisfactòria, i ambdues condicions les poden haver motivat a respondre el qüestionari. Alhora, les persones que han participat més recentment al Programa també es poden haver sentit més motivades per respondre i, a més, cal destacar que és probable que aquestes persones hagin rebut el qüestionari a la seva adreça electrònica habitual, ja que està actualitzada a la base de dades del Programa, mentre que les persones que van participar-hi fa quinze anys poden estar utilitzant una adreça de correu diferent de la que consta a la base de dades. Per tant, pot haver-hi una sobre-representació de persones amb experiències extremes (molt satisfactòries o molt insatisfactòries) i de persones participants en les últimes convocatòries del Programa.

5.2 QÜESTIONARI

El qüestionari és un instrument que ens permet accedir a les opinions i les experiències expressades per les persones. S'ha considerat l'ús d'aquest mètode com el més adequat per poder recollir dades descriptives de l'impacte del Programa Argó en una mostra que supera les 1.000 persones participants. Aquesta mostra s'ha dividit en quatre subgrups segons la seva participació en el Programa: alumnat participant en estades i assessoraments, alumnat premiat, professorat dels centres de secundària i professorat de la universitat. Prèviament, s'ha validat

l'instrument a partir d'un qüestionari pilot contestat per vint persones dels diferents àmbits educatius i s'ha obtingut finalment un qüestionari amb preguntes tancades i obertes.

El qüestionari per a l'alumnat es divideix en cinc blocs: dades de participació en el Programa Argó, satisfacció i avaluació del Programa, orientació educativa, ocupabilitat i dades sociodemogràfiques. Pel que fa al professorat de centres educatius i de la universitat, el qüestionari està format per quatre blocs: dades de participació en el Programa, dades sociodemogràfiques, satisfacció amb el Programa i aspectes que cal millorar. Els qüestionaris es poden consultar a l'annex 2.

5.3 PROCEDIMENT D'ANÀLISI DE LES DADES

Per fer l'anàlisi de les preguntes obertes del qüestionari s'ha utilitzat el mètode d'anàlisi de contingut categorial temàtic. Aquest mètode té tres característiques: redueix les dades, és sistemàtic i és flexible (Schreier, 2014). El procediment emprat per fer l'anàlisi de les dades qualitatives del qüestionari ha estat:

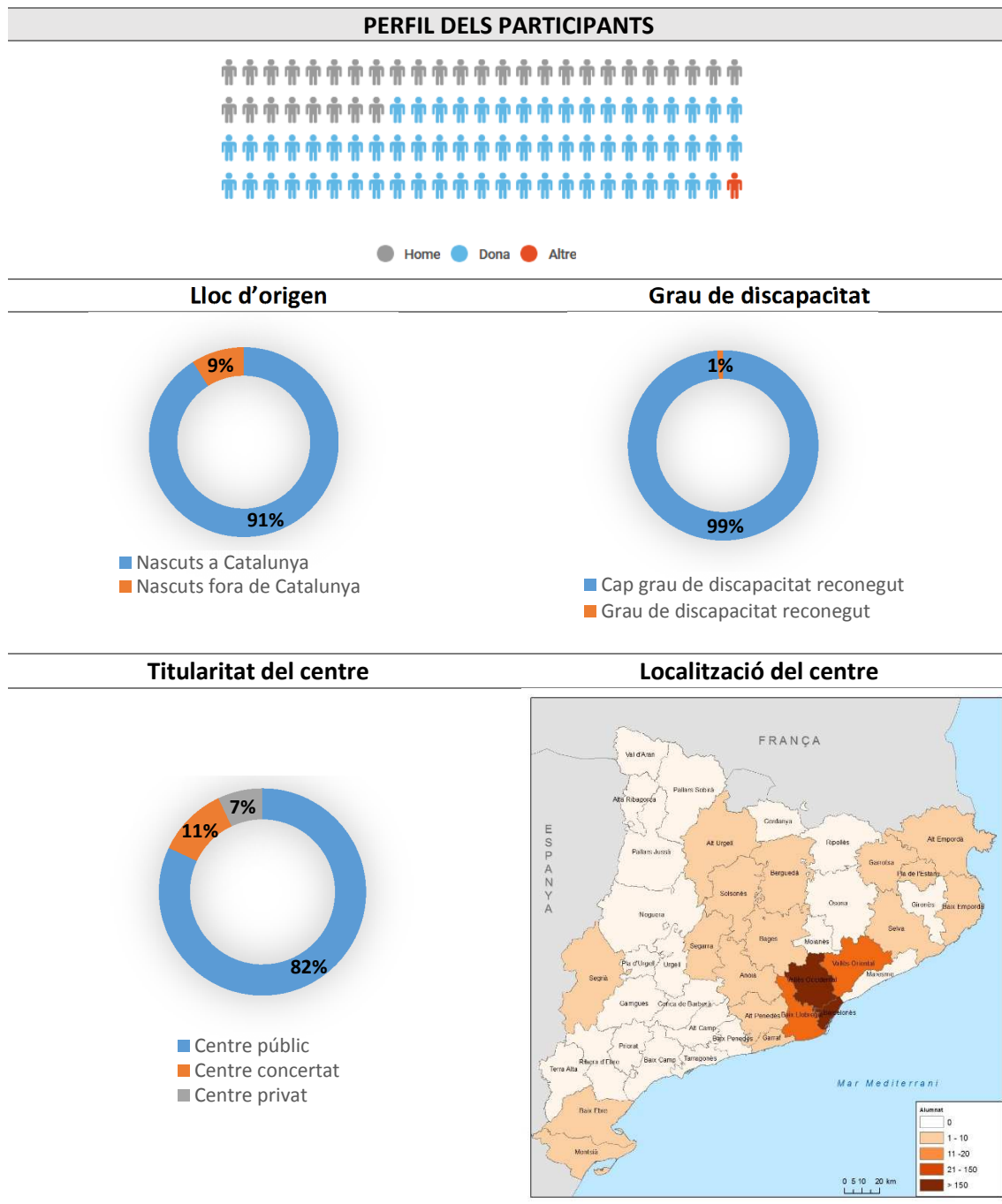
1. La lectura de tot el material d'anàlisi.
2. La creació d'un sistema de categories.
3. La codificació de cada comentari individual en una o més les categories
4. El redisseny, si és el cas, de les categories creades a partir de la codificació de les dades.

6. RESULTATS I INTERPRETACIÓ DE LES DADES DE L'ESTUDI

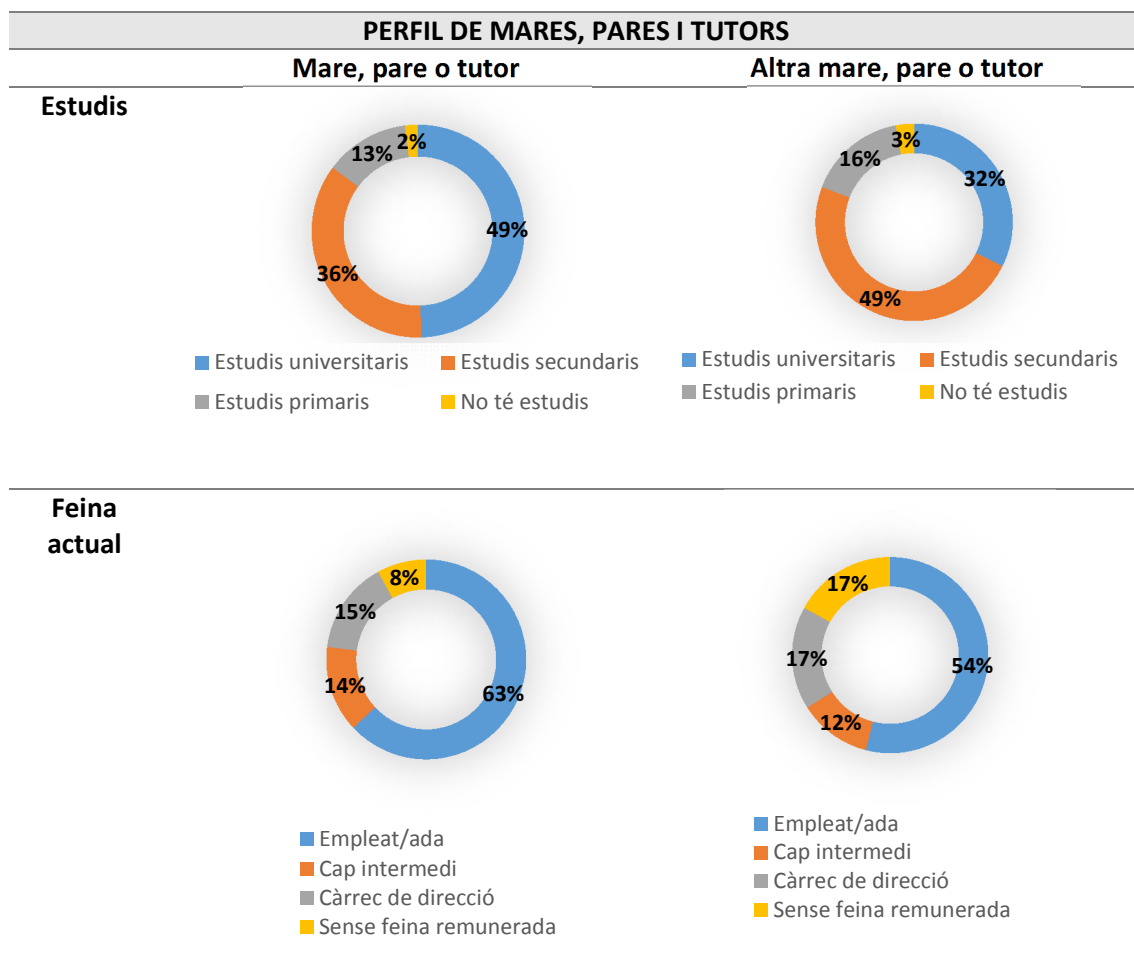
6.1 ALUMNAT PARTICIPANT EN ESTADES O ASSESSORAMENTS

Aproximació al perfil de la mostra

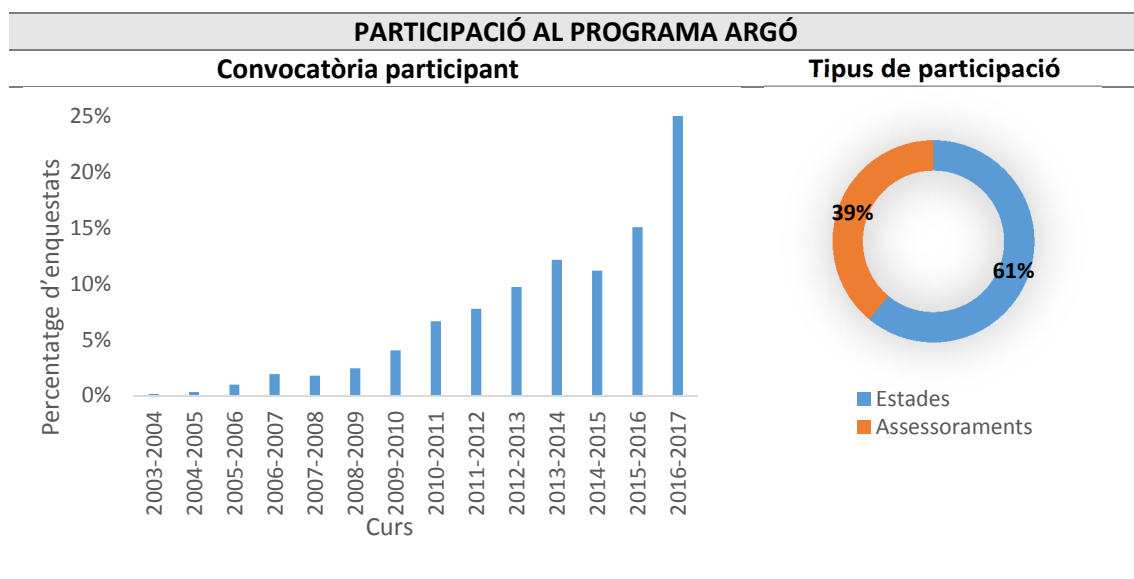
El perfil de la mostra analitzada que ha participat en el Programa correspon majoritàriament a noies, de centres públics i de l'àrea d'influència de la UAB.

El perfil de les famílies participants al programa correspon a mare, pare o tutor amb estudis secundaris o universitaris amb feina remunerada.

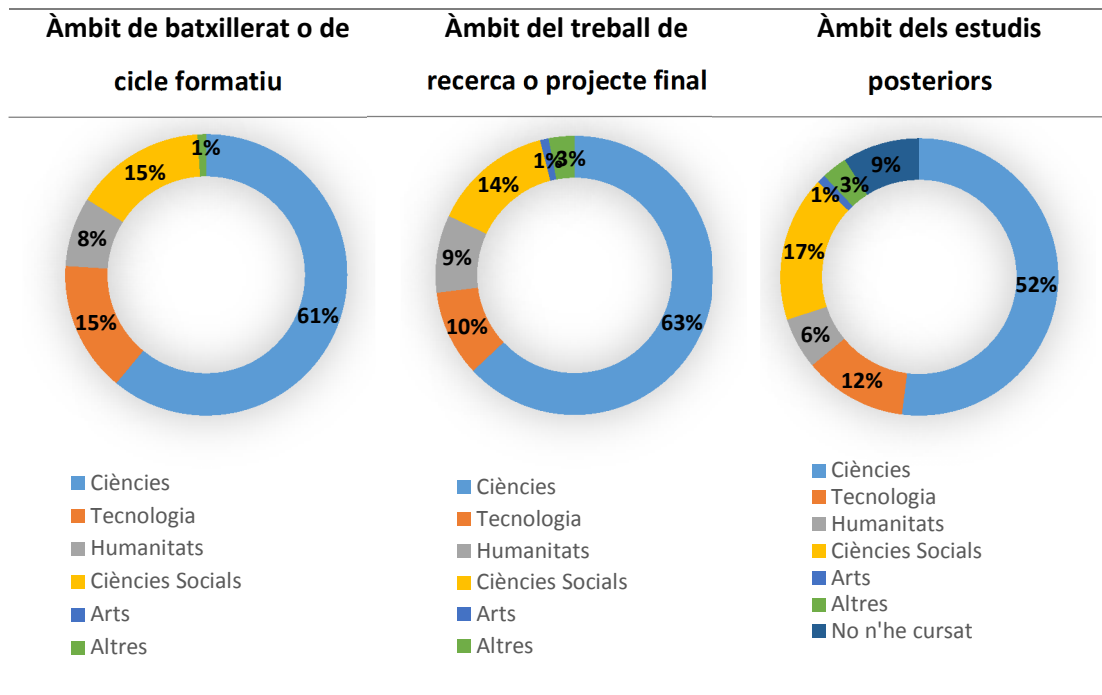

El gràfic següent mostra el biaix de l'estudi en relació amb els anys de participació en el Programa i hi destaca l'alta participació dels darrers anys i la seva distribució en estades i assessoraments.

Modalitat dels estudis i dels treballs de recerca o projectes finals

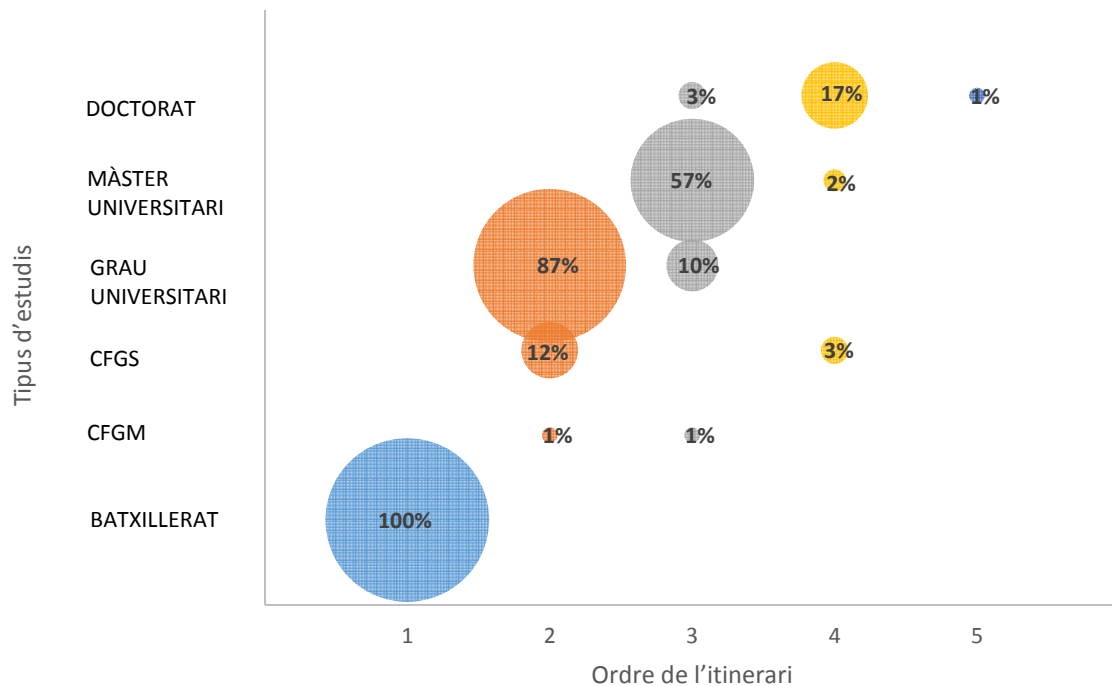
Amb la intenció de veure la relació entre l'àmbit del batxillerat o cicle formatiu, el treball de recerca i els estudis posteriors, s'ha demanat definir en cada etapa en quina àrea de coneixement se situen. Es pot observar la continuïtat entre els àmbits de coneixement per a cada etapa i és destacable el fet que la majoria de participants corresponen a l'àmbit de ciències. El 9 % que no ha arribat als estudis superiors són els estudiants que actualment estan cursant estudis secundaris.

Itinerari acadèmic

S'ha demanat també a l'alumnat que marqui i ordeni els tipus d'estudis post-obligatoris que ha dut a terme per tal de veure els seus itineraris acadèmics. Com que la majoria d'alumnes enquestats encara estan cursant els primers estudis post-obligatoris, per a aquesta pregunta només s'han tingut en compte les respostes de l'alumnat del curs 2003-2004 fins al 2010-2011. La figura següent mostra la redistribució dels estudiants de batxillerat participants al Programa en les diferents opcions d'itineraris educatius. Es pot observar que bona part de l'alumnat de batxillerat segueix un itinerari ascendent cap als estudis de màster i, posteriorment, cap als estudis de doctorat.

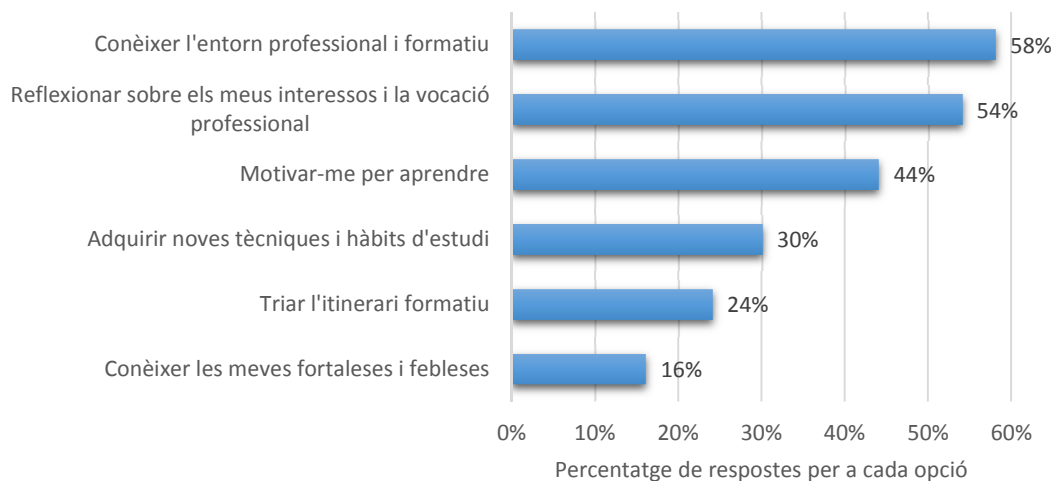
Figura 2. Grau de dispersió en els itineraris acadèmics dels participants del Programa Argó

Participació al Programa Argó

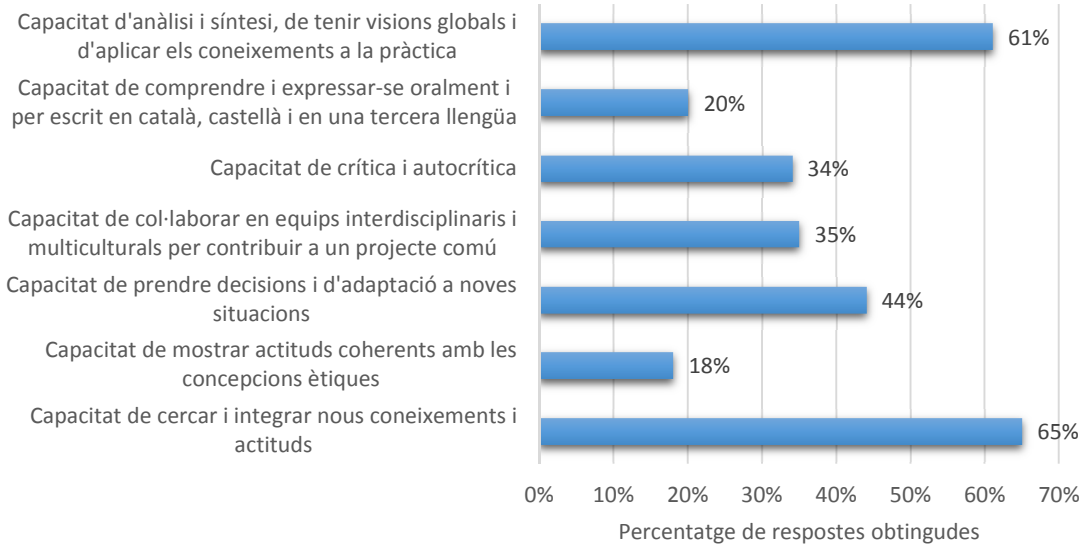
En relació amb els aspectes en què el Programa Argó ha ajudat l'alumnat, destaca el de conèixer l'entorn professional i formatiu de la universitat i el de reflexionar sobre els interessos i la vocació professional, que són els objectius principals del Programa. Un aspecte que veiem que s'evidencia en menor mesura és el de l'autoconeixement de les fortaleeses i les febleses. El suport rebut per desenvolupar el treball de recerca i les relacions socials establertes en aquesta experiència han estat també aspectes valorats.

Aspectes en què creuen que el Programa Argó els ha ajudat

Sobre les competències que han desenvolupat en el marc del Programa Argó, apareixen com a aspectes més valorats la capacitat de cercar i d'integrar nous coneixements i actituds i la capacitat d'anàlisi i síntesi, de tenir visions globals i d'aplicar els coneixements a la pràctica.

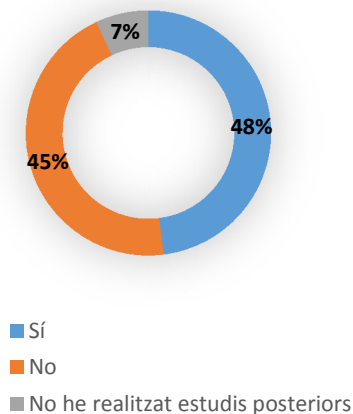
Capacitats que el Programa Argó ajuda a desenvolupar

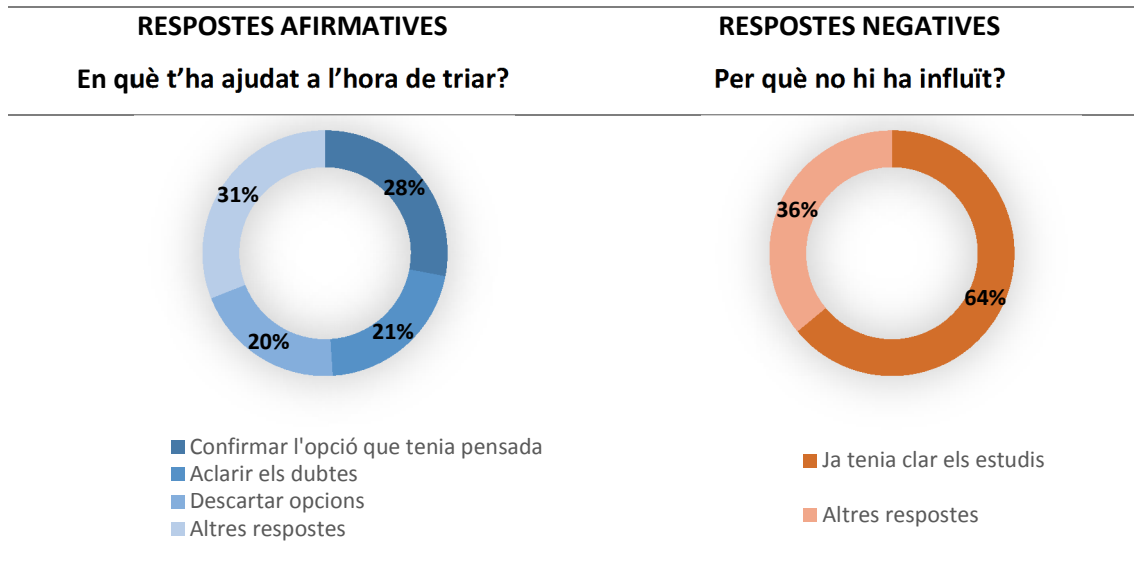

Programa Argó com a eina d'orientació

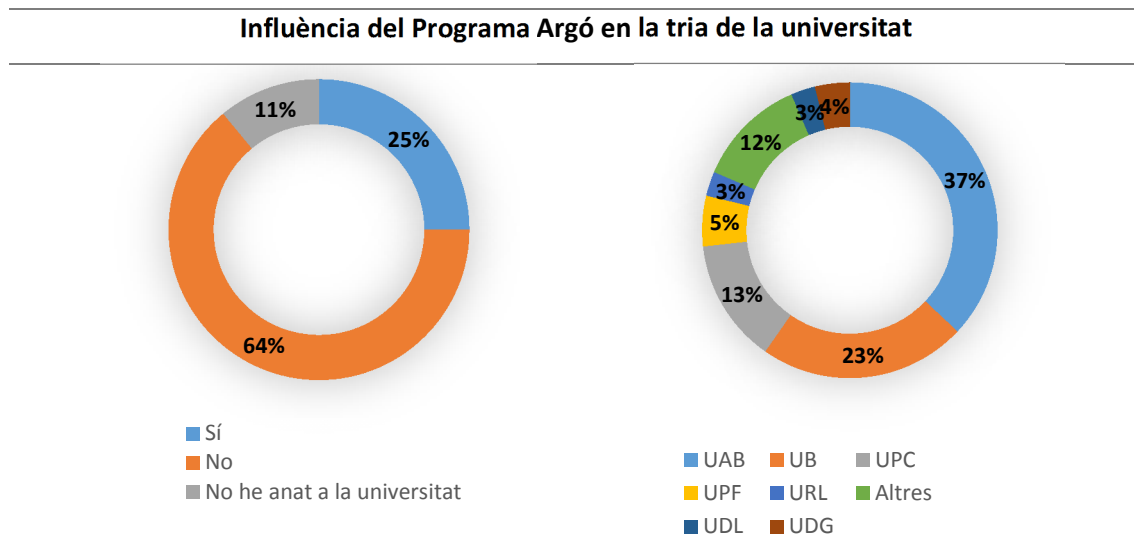
La meitat de l'alumnat participant considera que el Programa Argó els ha ajudat a l'hora de decidir els estudis superiors, mentre que l'altra meitat assegura que no els ha ajudat perquè ja havien pres la decisió anteriorment.

Influència del Programa Argó en la tria dels estudis

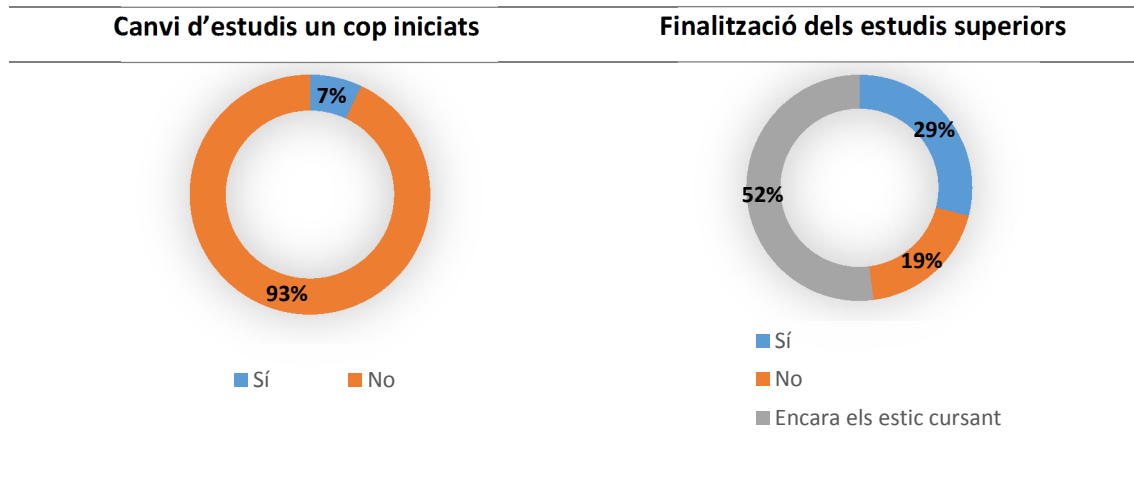
No es pot confirmar una relació directa de la influència del Programa Argó en l'elecció de la universitat. En la distribució de les universitats escollides s'observa, però, que un 37 % de l'alumnat escull la UAB per fer estudis superiors.

Entre els factors que influeixen més a l'hora d'escollir la UAB destaquen aspectes relacionats amb la descoberta del campus universitari, de l'oferta de graus de la universitat i de les línies de recerca.

Vaig viure en primera persona la qualitat del campus i de les persones que treballen a la UAB. Noia participant de l'estada, curs 2012-2013

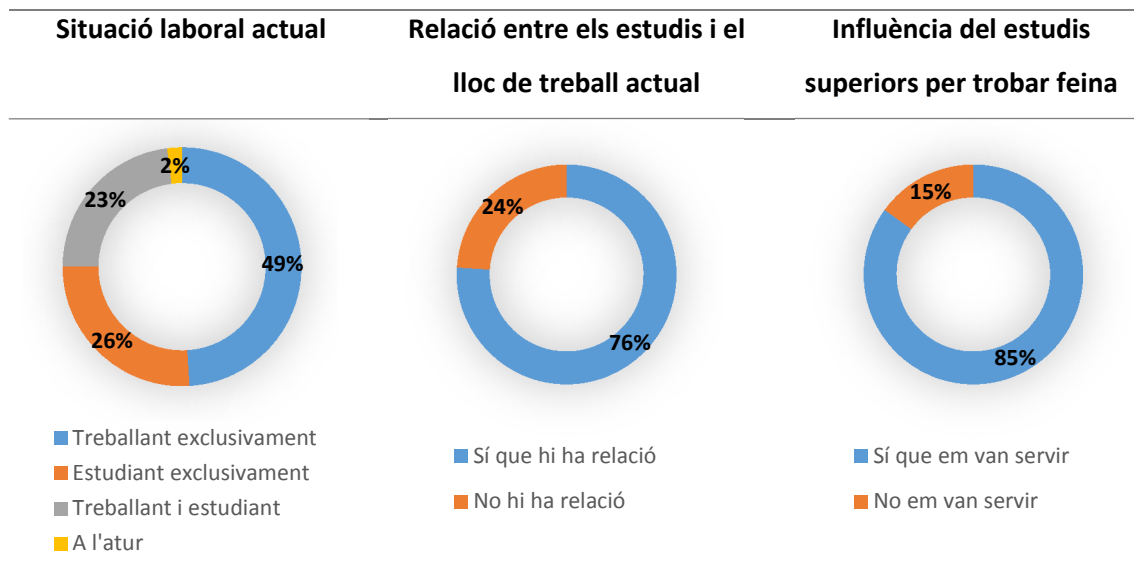
Un altre valor afegit del Programa és el fet que la majoria de participants no ha canviat de grau i, per tant, es pot dir que l'orientació ha estat l'adequada. Alhora, el 80 % de l'alumnat puntua amb més d'un 7 el grau de satisfacció amb els estudis escollits.

Ocupabilitat

A causa de la distribució de la mostra, la majoria encara no ha tingut l'oportunitat d'accedir al mercat laboral. Per veure l'impacte del Programa Argó en termes d'ocupabilitat, només s'han agafat les respostes de l'alumnat d'entre els cursos 2003-2004 i 2010-2011.

A la figura següent es pot observar la relació entre la situació laboral i la influència dels estudis superiors per trobar feina. La majoria confirma la importància dels estudis universitaris a l'hora d'accedir al mercat laboral.

Sóc estudiant de Georg Speyer Haus (Frankfurt am Main). Faig el doctorat en metàstasis cerebrals, un tema de recerca semblant al del glioblastoma multiforme que vaig treballar a la UAB durant el Programa Argó.

Noia participant de l'estada, curs 2009-2010

Valoració global del Programa Argó

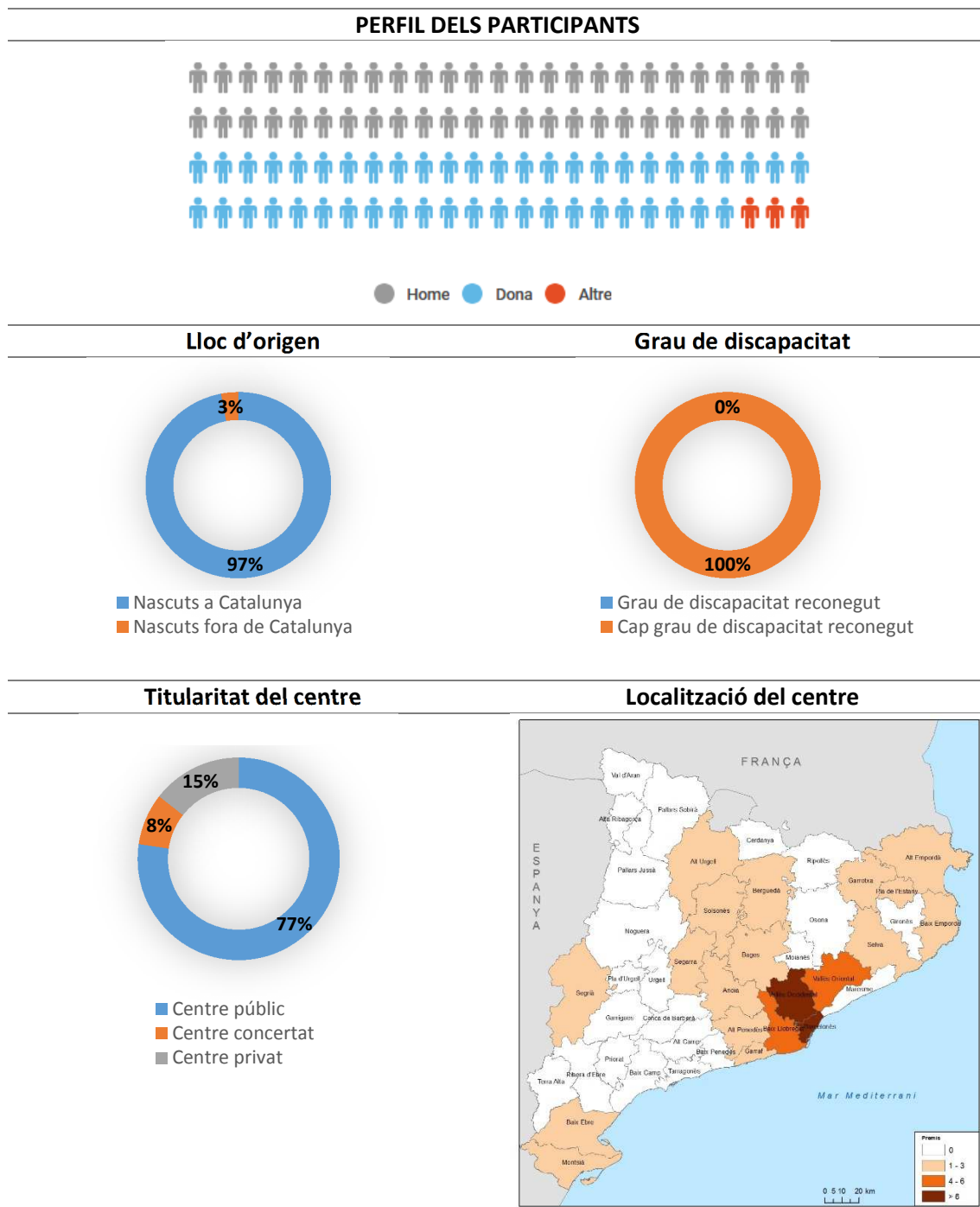
El 78 % de l'alumnat considera que l'experiència global de la participació al Programa Argó mereix una qualificació de notable o excel·lent. El núvol de paraules següent recull la valoració de l'experiència que han descrit en una frase de valoració.

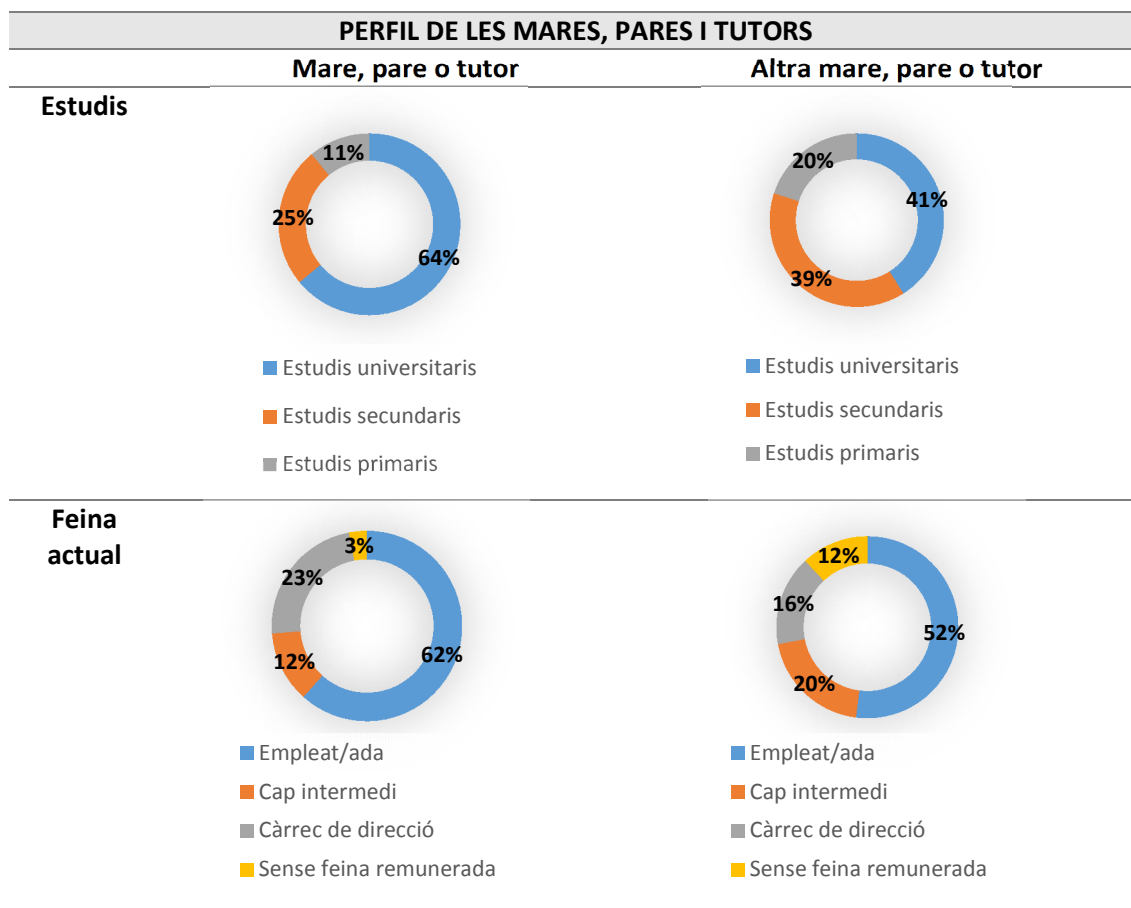
6.2 ALUMNAT GUANYADOR DEL PREMI ARGÓ

Aproximació al perfil de la mostra

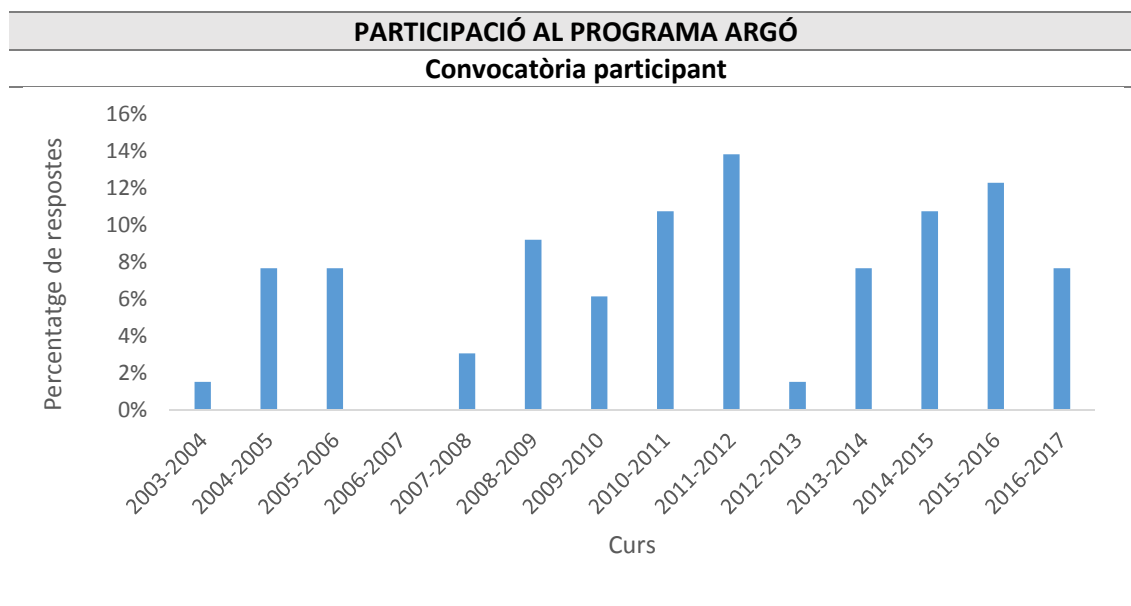
La mostra analitzada de l'alumnat guanyador es distribueix en una proporció paritària entre nois i noies, que majoritàriament venen de centres públics i de l'àrea d'influència de la UAB.

El perfil de les famílies de l'alumnat guanyador del Premi Argó correspon a mare, pare o tutor amb estudis secundaris o universitaris amb feina remunerada.

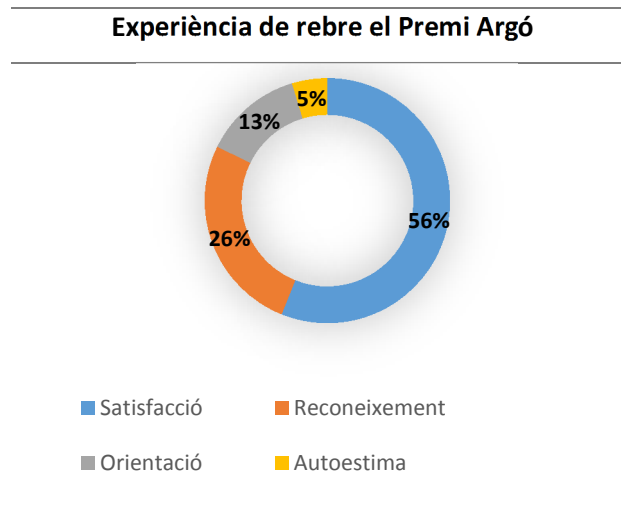

En el gràfic següent s'observa que la distribució de la mostra està repartida entre totes les convocatòries del Premi Argó.

Valoració general del Premi Argó

L'alumnat considera que l'experiència de rebre el Premi Argó va suposar una gran satisfacció personal, un reconeixement a la feina ben feta, una orientació en els seus estudis i un augment de la seva autoestima.

Algunes de les experiències de l'alumnat es recullen en les frases següents:

Gràcies als Premis Argó vaig decidir començar la meua carrera en el món de la recerca. Premi 2005-2006

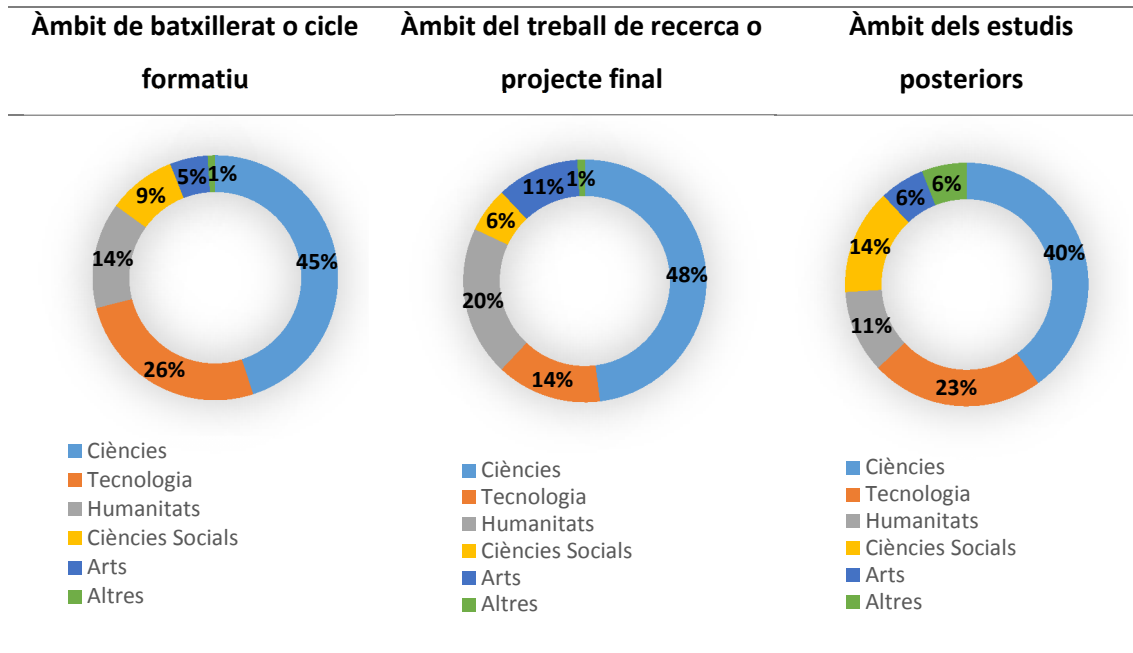
No ho recordo gaire, ja fa anys. Tan sols tinc present el moment en el qual ens van dir, a les meves companyes i a mi, que el nostre treball havia interessat a algú. És satisfactori saber que el teu esforç és reconegut i valorat, amb tan sols 17 anys. Premi 2007-2008

Va ser una gran experiència, el premi em va donar molta confiança en mi mateixa i en el projecte que havia creat. Premi 2011-2012

Va ser una experiència molt emocionant, ja que era el primer cop que una feina que ens havia portat mesos i mesos d'esforç i constància era recompensada. Premi 2014-2015

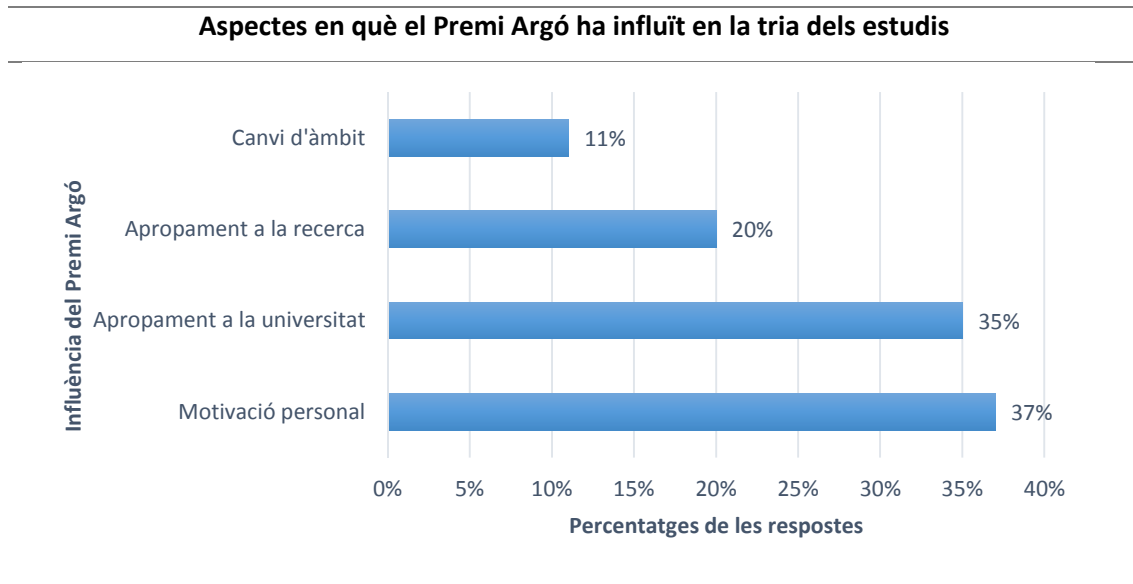
Modalitats d'estudis i treball de recerca o projecte final

En la figura següent s'observa que l'alumnat premiat no canvia d'àmbit de coneixement en cadascuna de les etapes educatives. Gairebé la meitat de l'alumnat segueix estudis de ciències.

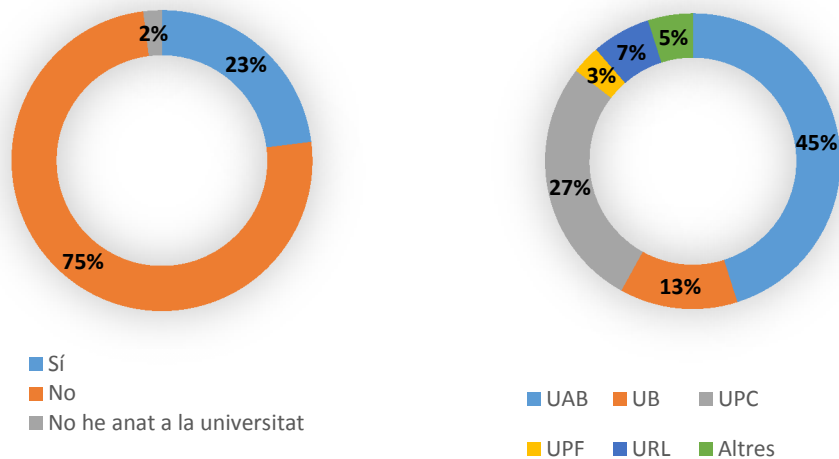
Premi Argó com a eina d'orientació

Un terç dels premiats afirma que el Premi Argó els va influir en l'elecció dels estudis superiors i destaquen la motivació personal que va suposar, l'apropament a la universitat i a la recerca i, en alguns casos, un canvi en l'àmbit de coneixement.

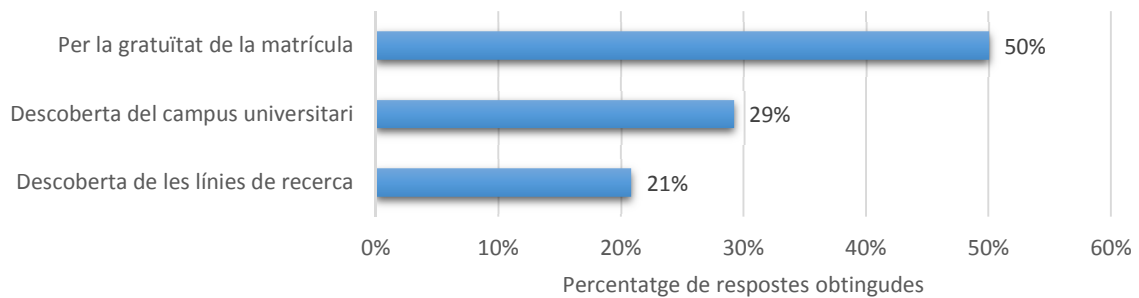
Malgrat que no es pot confirmar la relació entre el Premi i l'elecció de la universitat, s'observa que gairebé la meitat dels premiats han escollit la UAB.

Influència del Premi Argó en la tria de la universitat

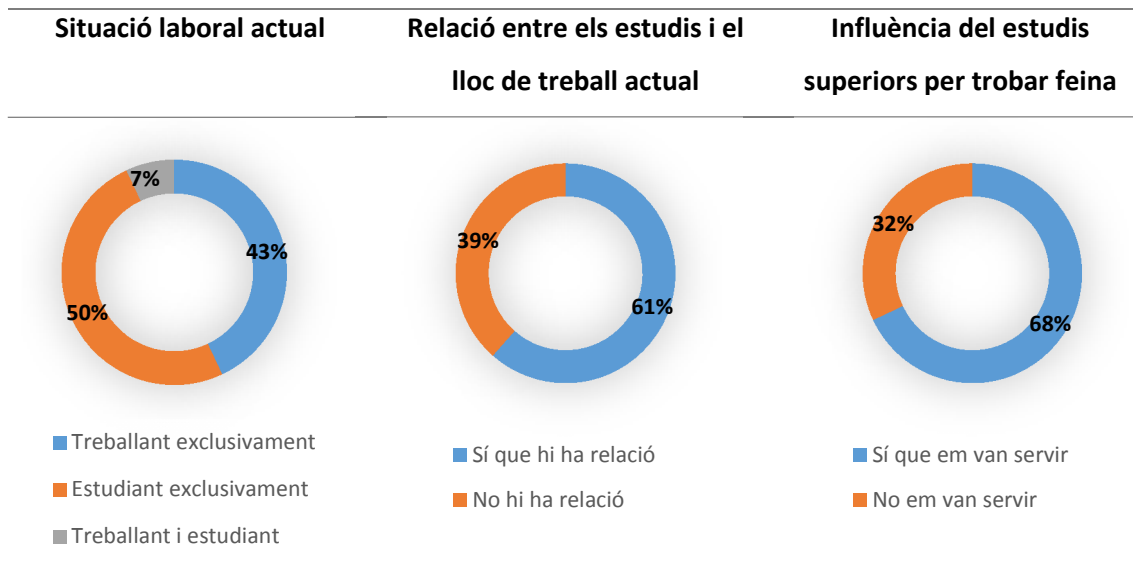
Els factors que apareixen com a determinants per escollir la UAB són la gratuïtat del primer curs de matrícula, la descoberta del campus i les línies de recerca del professorat.

Aspectes en què el Premi Argó té influència sobre la tria de la universitat

Ocupabilitat

En el cas de l'alumnat premiat i a causa de la distribució de la mostra, una bona part de l'alumnat encara no ha accedit al mercat laboral, ja que continua estudiant. A la figura següent s'observa la relació entre la situació laboral i la influència dels estudis superiors per trobar feina. Es confirma la rellevància d'aquests estudis a l'hora d'accedir al lloc de treball.

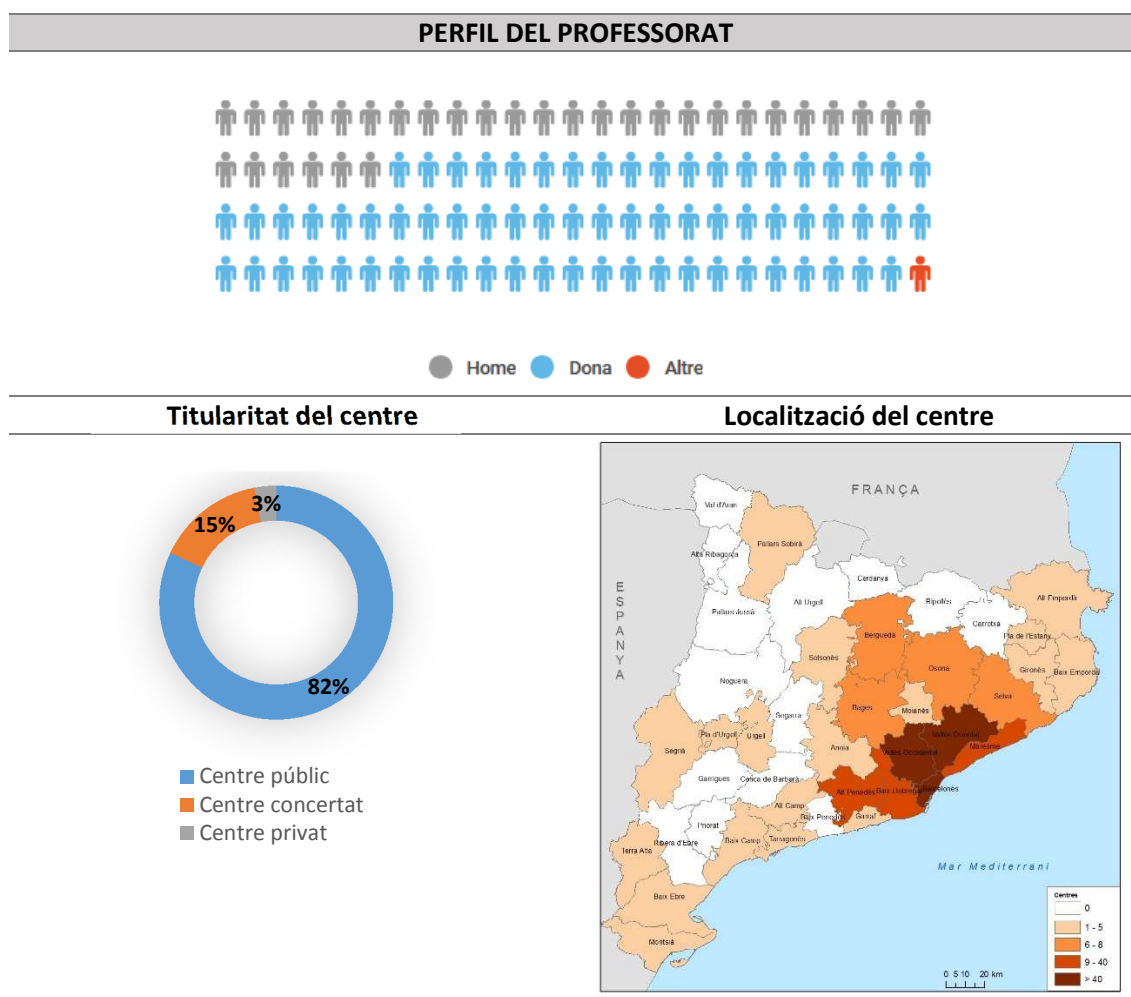

Sempre havia volgut ser veterinari. Vaig fer la llicenciatura i gràcies a això puc dedicar-me a allò que sempre havia desitjat. Premi 2005-2006

6.3 PROFESSORAT DELS CENTRES DE SECUNDÀRIA PARTICIPANTS

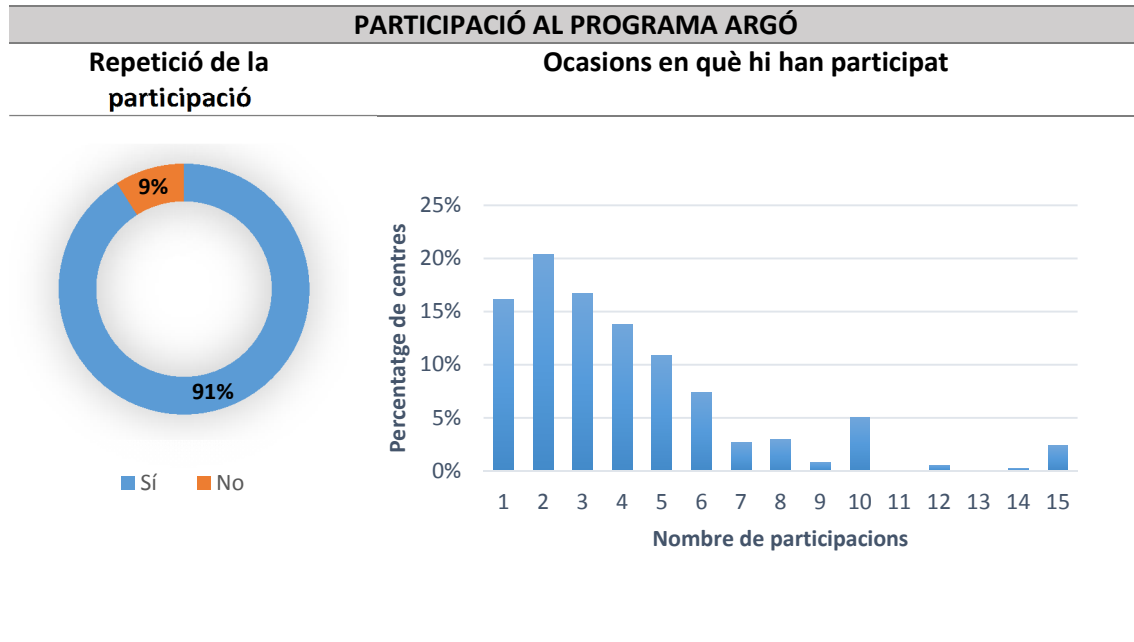
Aproximació al perfil de la mostra

El perfil de la mostra analitzada de les persones responsables dels centres de secundària que han participat al Programa Argó correspon a professors, de centres públics i de l'àrea d'influència de la UAB.

Participació al Programa Argó

Pel que fa a la participació dels centres de secundària, s'observa que gairebé la totalitat dels centres educatius que hi participen volen repetir l'experiència.

Gairebé la meitat de respostes indiquen que els assessoraments del treball de recerca són un motiu per tornar a participar al Programa. Rebre orientació de persones especialistes en el tema de la recerca i fer treballs de qualitat són alguns dels avantatges que els centres troben en els assessoraments. Les estades, la possibilitat de fer pràctiques a la universitat i de fer el treball de camp en instal·lacions només disponibles a la universitat són altres motius per participar-hi. També s'esmenta l'accés a altres recursos com ara la informació, els coneixements, les experiències científiques, els nous ambients, el reconeixement i el prestigi.

La relació amb la universitat també és un dels motius per participar-hi, ja que el Programa Argó permet desenvolupar relacions entre el professorat dels centres educatius i el de la universitat i proporcionar a l'alumnat un primer contacte amb el món universitari. El professorat també fa referència a l'interès que desperten en l'alumnat els temes de recerca proposats pel Programa Argó, la millora en els recursos d'aprenentatge i la motivació de l'alumnat. Finalment, alguns centres valoren específicament l'apropament a les línies de recerca impulsades des de la universitat.

Ens sembla molt interessant treballar la recerca en un ambient universitari amb tot el que significa tant pel que fa al personal investigador com pel que fa als recursos materials disponibles. Professora d'un centre del Vallès Oriental

Creiem que tenir un primer contacte amb la universitat sempre és gratificant, i fins i tot poder fer pràctiques en instal·lacions diferents de les de l'institut. Professora d'un centre del Pla d'Urgell

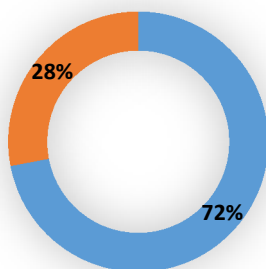
El professorat que respon que el centre només hi ha participat una vegada comenta que el motiu és que l'alumnat no ha demanat de participar-hi, que no hi havia places disponibles o per la distància del centre a la universitat.

Coneixement de la universitat i orientació

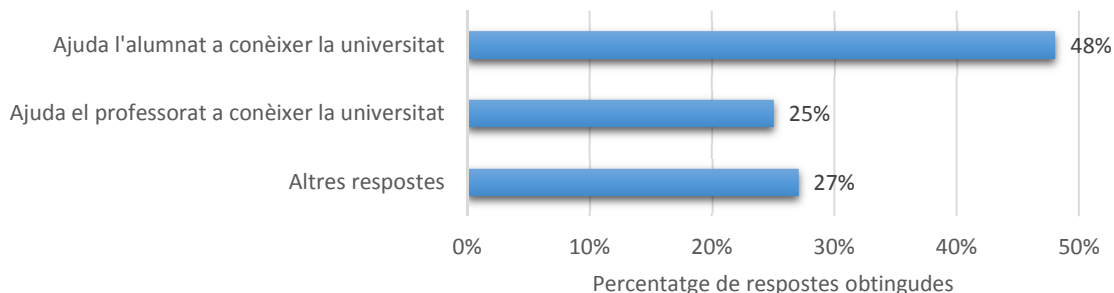
La percepció del professorat és que el Programa Argó ha afavorit el coneixement de la universitat i es destaca que la participació al Programa ajuda tant a l'alumnat com al professorat.

CONEIXEMENT DE LA UNIVERSITAT A PARTIR DEL PROGRAMA ARGÓ

Percepció que la participació afavoreix el coneixement de les característiques i les necessitats de la universitat

■ Sí ■ No

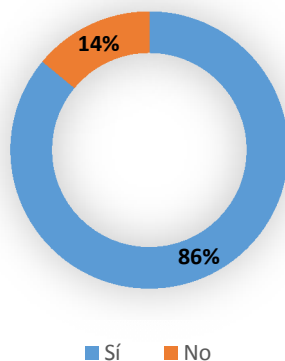

Aquest descobriment de la universitat es produeix en la tutoria inicial dels assessoraments. L'experiència permet conèixer aspectes de les universitats com ara les línies de recerca, els projectes, les metodologies, l'estructura, els laboratoris i els horaris, entre d'altres. S'estableix també una relació directa entre el professorat dels centres educatius i el de la universitat. Altres respostes van més enllà i afirmen que s'ha utilitzat aquest coneixement per orientar la tasca dels centres «reforçant matèries que trobaran a la universitat» o avaluant quines són les competències que l'alumnat necessita per accedir a la universitat i si el seu alumnat les ha desenvolupat.

L'experiència de l'estudiant ens fa veure com es treballa a la universitat i comparar-ho amb el batxillerat, pel que fa al coneixement, la metodologia i el treball de laboratori, entre d'altres. Professora d'un centre del Baix Empordà

Els resultats confirmen que el Programa Argó orienta l'alumnat i l'ajuda en la presa de decisions sobre la continuació dels seus estudis.

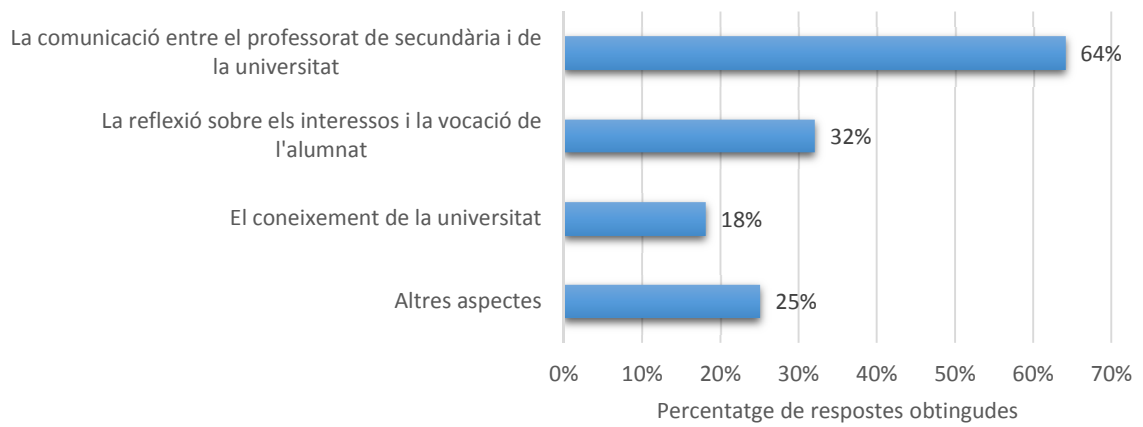
**Percepció del Programa Argó com a eina
d'orientació**

Satisfacció i aspectes a millorar

El 76 % del professorat considera que l'experiència de la participació al Programa Argó mereix una qualificació de notable o excel·lent. La comunicació entre el professorat de secundària i la universitat i la reflexió sobre els interessos i la vocació de l'alumnat són àmbits que el professorat considera millorables.

Aspectes que cal millorar del Programa Argó

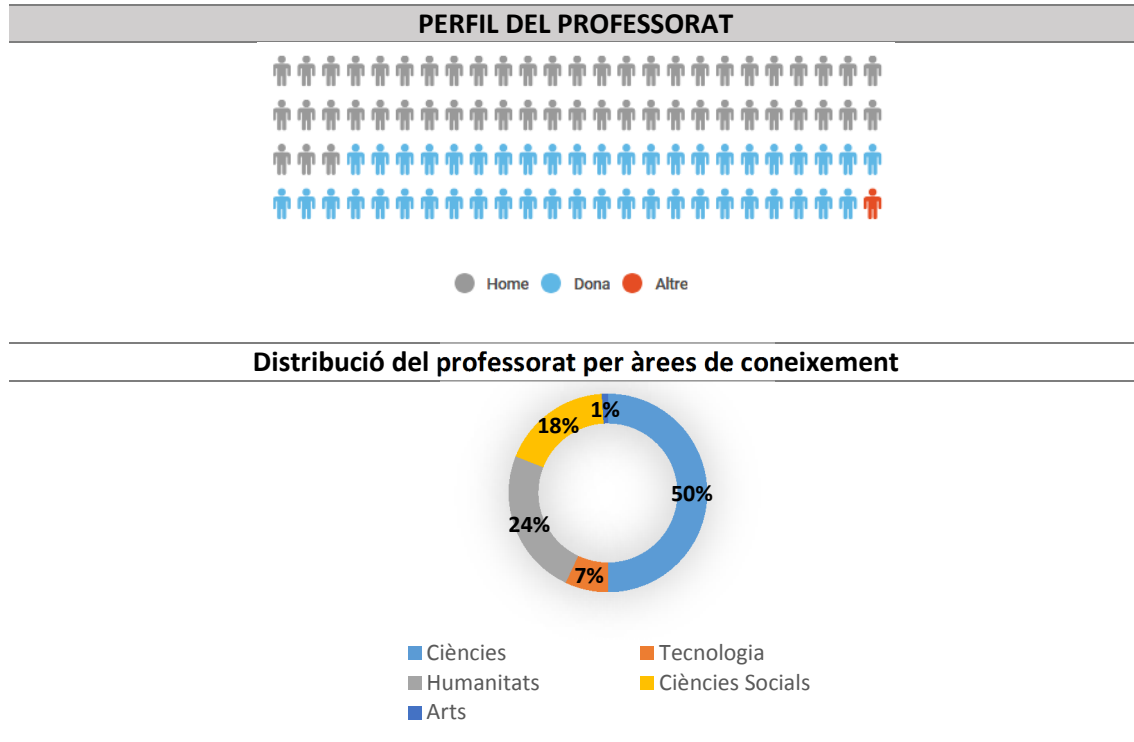

Ens aniria bé saber amb una miqueta més d'antelació quins alumnes han estat seleccionats i quin tema treballaran, per tal d'adequar-ho al centre i poder avançar els treballs de recerca. Professor d'un centre del Barcelonès

6.4 PROFESSORAT DE LA UAB PARTICIPANT

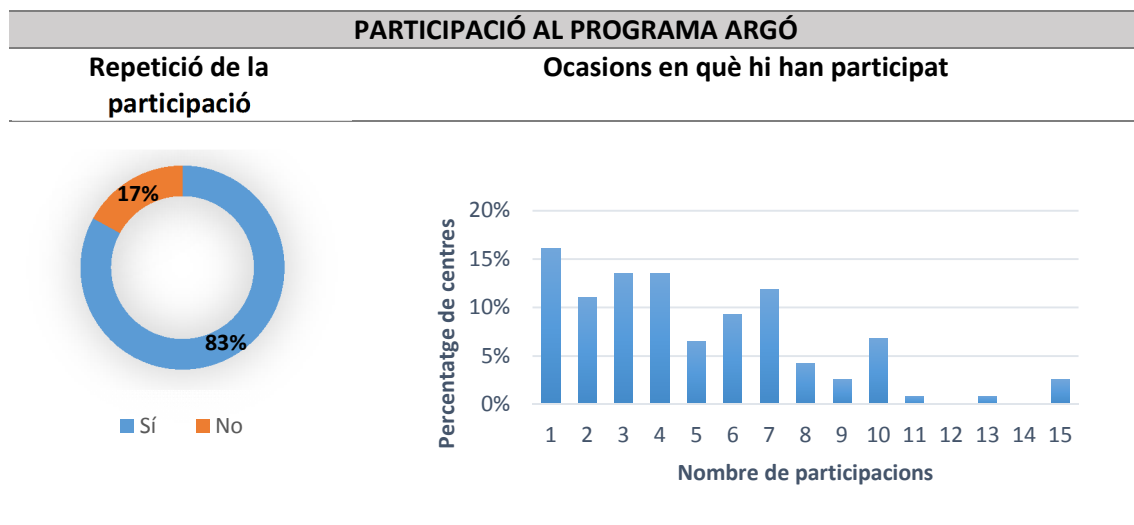
Aproximació al perfil de la mostra

La mostra de professorat de la UAB participant al Programa es distribueix en una proporció paritària entre homes i dones i correspon majoritàriament a professorat de l'àrea de les ciències.

Participació al Programa Argó

Bona part del professorat de la universitat repeteix l'experiència com a tutor o tutora als assessoraments i a les estades.

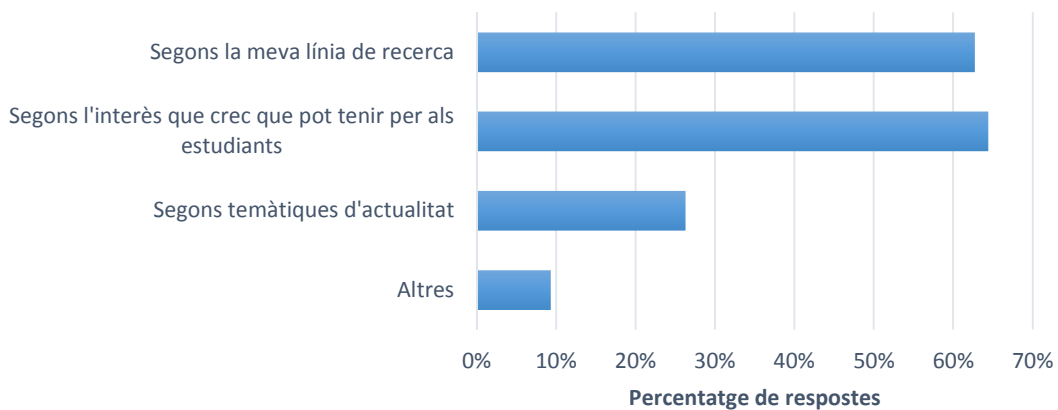
Aquest professorat manifesta les mateixes inquietuds respecte a la falta de comunicació i destaca la importància del primer contacte dels estudiants amb la recerca universitària. El professorat que no repeteix l'experiència al Programa Argó comenta que no ha fet per la manca de temps per atendre els estudiants.

Penso que és una bona oportunitat d'apropar els coneixements de la meua àrea a alumnes de batxillerat. També considero que és positiu per als alumnes apropar-se a la universitat i obrir nous horitzons fora del seu institut. A mi, m'ha donat la possibilitat de conèixer diferents maneres de treballar i de funcionar de diferents centres i he pogut ser més conscient del nivell que tenen els alumnes, i de quines necessitats i interessos d'aprenentatge tenen els alumnes que arriben a la universitat. Professora participant en set edicions del Programa

Temes oferts a les estades i els assessoraments

El professorat respon que ofereix el tema de recerca tant en funció de l'interès que pot tenir per als estudiants com de les línies de recerca pròpies.

Criteris de selecció dels temes de les estades i els assessoraments

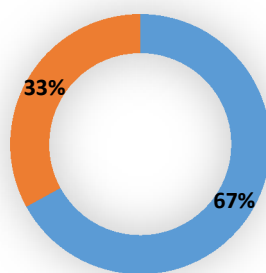

Impacte del Programa sobre el coneixement dels centres de secundària

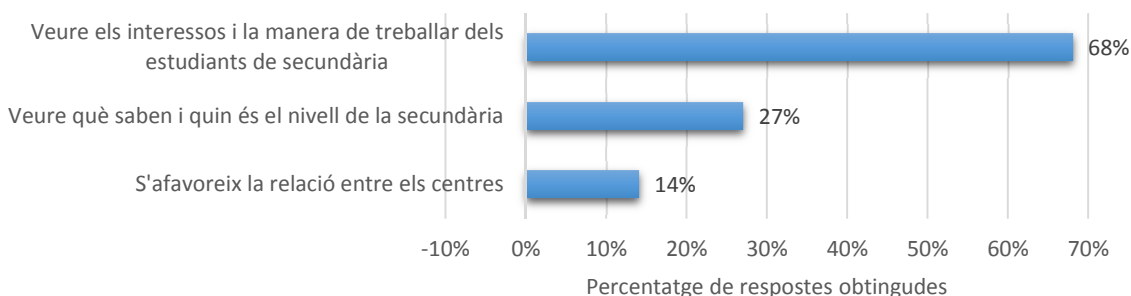
La participació en el Programa Argó ha afavorit el coneixement de les característiques i les necessitats dels centres de secundària, i especialment de les necessitats, de les maneres de treballar i del nivell acadèmic dels estudiants.

CONEIXEMENT DE LA SECUNDÀRIA A PARTIR DEL PROGRAMA ARGÓ

Percepció que la participació afavoreix el coneixement de les característiques i les necessitats dels centres de secundària

■ Sí ■ No

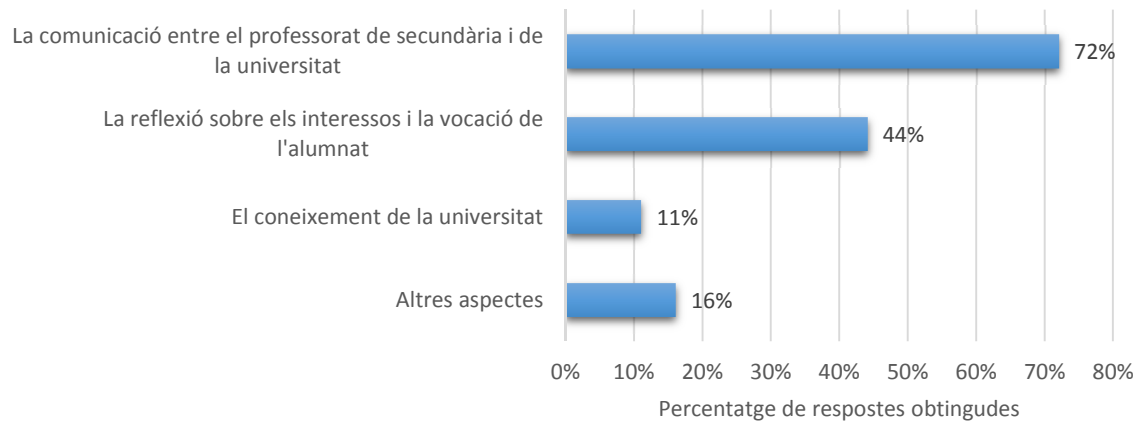
Hem conegut els estudiants i les seves diferents preocupacions i interessos.

Professor participant en sis edicions del Programa

Satisfacció i aspectes que cal millorar del Programa Argó

El 88 % del professorat de la UAB que col·labora al Programa Argó considera que l'experiència mereix una qualificació de notable o excel·lent. Des del professorat universitari es confirmen els comentaris dels docents de secundària.

Aspectes que cal millorar del Programa Argó

Ara mateix, com a coordinadora d'un grau, m'adono encara més d'aquesta manca de comunicació i de la necessitat que en tenim, avui en dia, per poder ajudar els professors i els alumnes de secundària a triar entre el gran ventall de graus que ofereixen les universitats. Alhora, a la Universitat ens dona informació de com podem fer millor la nostra promoció i de com podem ajustar el 1r i el 2n curs a l'alumnat que ens arriba. Professora participant en sis edicions del Programa

A batxillerat és quan atrapes els alumnes perquè s'interessin per la recerca. Un programa així permet donar més als alumnes que necessiten més estímuls sense segregar-los. Neus Sanmartí, directora de l'ICE entre 2003 i 2007

7. CONCLUSIONS I NOVES LÍNIES D'ACTUACIÓ: idees per millorar el Programa

A partir dels objectius plantejats en aquest estudi s'arriba a deu conclusions que poden servir de brúixola per a iniciatives de millora. Són les següents:

- 1 **L'estratègia del Programa.** El Programa Argó busca l'equilibri entre l'equitat i l'excel·lència. D'una banda, facilita el descobriment de la UAB a l'alumnat de diferents nivells socioeconòmics i de diferents capacitats. De l'altra, obre les portes del campus, del coneixement i de la recerca als estudiants amb més idees, més inquietuds i més bons resultats acadèmics. Cal millorar la inclusió de l'alumnat amb diversitats funcionals.
- 2 **L'orientació de l'alumnat.** El programa influeix en el coneixement de l'entorn formatiu i professional, i en la reflexió sobre els interessos i la pròpia vocació professional. En canvi, es confirma que cal potenciar iniciatives que ajudin a conèixer els punts forts i els punts febles dels estudiants i a millorar la capacitat d'autoregulació.
- 3 **L'ocupabilitat.** Bona part dels participants confirma la influència dels estudis per accedir al lloc de treball i destaquen la importància d'haver desenvolupat les competències que afavoreixen l'ocupabilitat. Aquestes competències són: la millora de les capacitats d'anàlisi i síntesi, i de tenir visions globals i l'aplicació dels sabers a la pràctica; la capacitat de cercar i integrar nous coneixements i actituds, i la capacitat de prendre decisions i d'adaptació a noves decisions.

El Premi Argó està estretament lligat a la percepció d'autoeficàcia i autoestima de l'alumnat guanyador, i afavoreix experiències de reconeixement i de satisfacció envers la recerca. En canvi, s'han evidenciat marges de millora pel que fa a treballar aspectes com la capacitat crítica i la d'autocrítica, i les qüestions ètiques en la recerca.
- 4 **L'elecció de la UAB.** Hi ha molts factors que intervenen a l'hora de decidir tant l'itinerari acadèmic com la universitat de destinació. La descoberta del campus, la descoberta de l'oferta dels graus i la descoberta de les línies de recerca de la universitat han estat els factors més rellevants per escollir la UAB. A més, bona part dels participants no ha canviat d'estudis de grau i, per tant, es pot dir que l'orientació ha estat l'adequada. L'alumnat puntua amb més d'un 7 el grau de satisfacció amb els estudis escollits.

5. **Els assessoraments.** Els assessoraments dels treballs de recerca de batxillerat és una de les dimensions més ben valorades del Programa Argó i que, per tant, cal seguir potenciant. Els centres de secundària valoren molt positivament la participació en el Programa Argó per la tasca d'orientació de l'alumnat. Rebre orientació d'especialistes de diferents àmbits de coneixement, fer treballs de qualitat, poder plantejar treballs de camp a la universitat, conèixer nous ambients de treball, i la motivació que desperta en l'alumnat l'apropament al campus, al seu professorat i al món de la recerca en general, són motius clarament destacats pel professorat dels centres de secundària. La participació en els assessoraments està molt concentrada en l'àmbit de ciències i cal potenciar la participació de professorat d'altres àrees de coneixement.
6. **La comunicació entre la secundària i la universitat.** El Programa Argó està dissenyat com a eina per facilitar la comunicació entre el professorat dels dos nivells educatius. Malgrat tot, les respostes dels docents de secundària evidencien encara la manca d'espai i de temps per afavorir l'intercanvi de coneixements i necessitats, sobretot en relació amb els interessos i la vocació de l'alumnat.
7. **El professorat de la UAB.** El professorat considera que les activitats del Programa Argó són una bona oportunitat per apropar els coneixements universitaris als alumnes de batxillerat. Els ofereix la possibilitat de conèixer noves maneres de treballar i de funcionar dels centres educatius i prendre consciència del nivell, les necessitats i els interessos d'aprenentatge de l'alumnat que arriba a la universitat. Tot i així, el professorat que no ha repetit l'experiència al Programa Argó afirma que el motiu que els ha portat a no fer-ho és la manca de temps per atendre els estudiants.
8. **L'excel·lència.** A les aules de secundària sempre hi ha estudiants que volen anar més enllà. A partir de les converses amb les persones impulsores del Programa Argó, es destaca la voluntat innovadora de la UAB d'oferir una eina per incentivar i donar sortida a les inquietuds dels estudiants amb més capacitats, sense la necessitat d'utilitzar estratègies internes segregadores que afecten la cohesió social.
9. **La qualificació global.** Tant l'alumnat com el professorat de secundària i el professorat de la UAB atorguen un notable alt al desplegament del Programa Argó.
10. **Les noves línies de futur.** Aquests darrers cursos hem posat en marxa proves pilot que tenen moltes possibilitats de consolidació en els propers anys. Són les següents:

- *L'aprenentatge servei*. El projecte SWI, liderat pel Departament de Microbiologia de la Facultat de Biociències, obre una nova línia de treball que posa en contacte professorat dels graus de la UAB en què s'imparteix la matèria de Microbiologia i el seu alumnat amb estudiants de secundària de l'àmbit de ciències per iniciar-los en la recerca i buscar alternatives als antibiòtics convencionals (un dels reptes de la ciència actual).
- *L'aprenentatge entre iguals*. Aquest nou projecte es fa en col·laboració amb la Unitat d'Assessorament Psicopedagògic. S'endegarà el proper curs el Projecte Brúixola, un programa de tutoria entre iguals que promourà la interacció entre alumnat de diferents graus de la UAB i alumnat de batxillerat dels centres de secundària en un intent de personalitzar l'orientació dels estudiants.
- *Debat parlamentari a la Facultat de Dret*. L'alumnat dels últims cursos dels diferents graus de la Facultat proposa temes de debat i dinamitza les trobades amb els estudiants de secundària.
- *Creació de xarxes d'intercanvi entre docents*. El professorat d'ambdues etapes educatives han manifestat la inquietud per la manca d'espais i temps de trobada. Des del Programa Argó es proposa augmentar el nombre de grups de treball internivell Argó formats per professorat de la UAB i professorat dels centres de secundària amb l'objectiu d'afavorir la comunicació i l'intercanvi d'experiències.
- *Programa STEM amb TU*. A partir d'una iniciativa de l'Associació de Dones Investigadores i Tecnòlogues a Catalunya (AMIT-CAT) per fomentar les vocacions científiques integrant la dimensió de gènere, s'encetarà el programa STEM amb TU, un nou programa d'orientació. Es formarà en perspectiva de gènere les ambaixadores (professionals, estudiants de màster o doctorat de la UAB), que seran transmissores de la iniciativa en activitats de promoció de STEM amb dimensió de gènere als centres de secundària, i també els estudiants de tercer i quart d'ESO que estan a punt de decidir els seu futur acadèmic per tal de conscienciar-los que el fet de ser dones no pot ser una barrera per tenir una trajectòria professional i científica d'èxit.
- *Ampliació de nivells educatius*. Amb la implementació de propostes de treballs globalitzats i treball per projectes a secundària, cada cop tenim una demanda més generalitzada per assessorar treballs de recerca i promoure les estades per a estudiants de 4t d'ESO; per tant, el proper curs s'obrirà l'oferta d'assessoraments a aquest nivell. També s'ampliarà l'oferta de les estades a la UAB als cicles formatius.

8. Referències

Alsina, C., Alsinet, J., Carbonell, J., Comet, J., Corominas, E., Fernández, E., Figuera, P., Gallifa, J., Grifoll, J., i Pastor, E. (2001). *Marc general per a una bona transició dels estudiants de batxillerat a la universitat*. Barcelona: Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya.

Ariño, A., i Sintès, E. (2016). Via universitària: ser estudiant universitari avui. Disponible a: http://www.fbofill.cat/sites/default/file/ViaUniversitaria_InformesBreus62_100516.pdf

Campos, G. (2003). Implicaciones económicas del concepto de empleabilidad. *Aportes: Revista de la Facultad de Economía – BUAP*, 23, 101-111.

Fernández, M. Mena, L., i Riviere, J. (2010). Fracaso y abandono escolar en España. Disponible a: <http://smartgroups.es/iesestuaria/wp-content/uploads/2015/06/Fracaso-Escuela-ObraSocialLaCaixa.pdf>

Figuera, P. (2010). *La transición a la universidad de las personas con discapacidad*. Madrid: Ministerio de Educación.

Figuera, P., Dorio, I., i Forner, A. (2003). Las competencias académicas previas y el apoyo familiar en la transición a la universidad. *Revista de Investigación Educativa*, 21(2), 349-369. et al. 2003

Gairín, J., Feixas, M., Muñoz, J.L., Guillamón, C., i Quinquer, D. (2008). La transició secundàri-universitat. L'acollida als estudiants de primer curs. *Experiències docents innovadores de la UAB en ciències socials i en ciències humanes*. 123-135.

Gairín, J., Triado, X., Freixas, M., Figuera, P., Aparicio-Chueca, P., i Torrado, M. (2014). Student dropout rates in Catalan universities: profile and motives for disengagement. *Quality in Higher Education*, 20 (2), 165-182.

Lebrero, M. P., i Quicios, M. P. (2010). El estudiante inmigrante y su inclusión en la universidad española. *Educación XX1*, 13(2), 241-262.

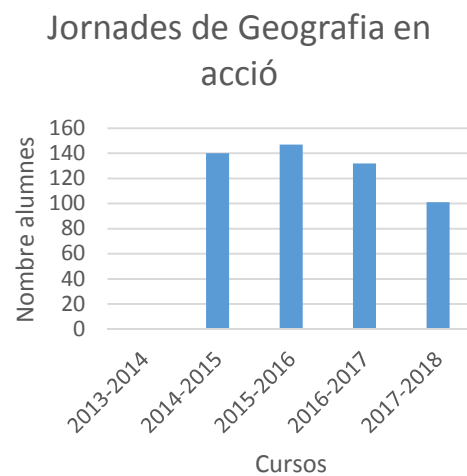
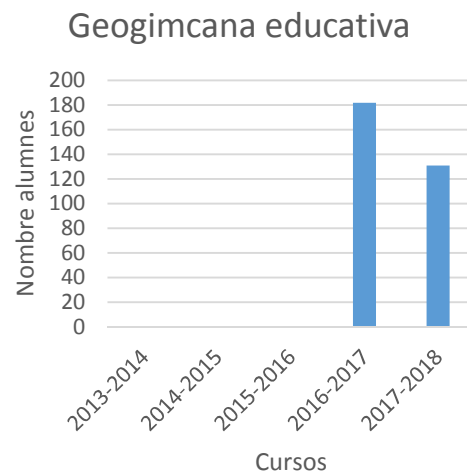
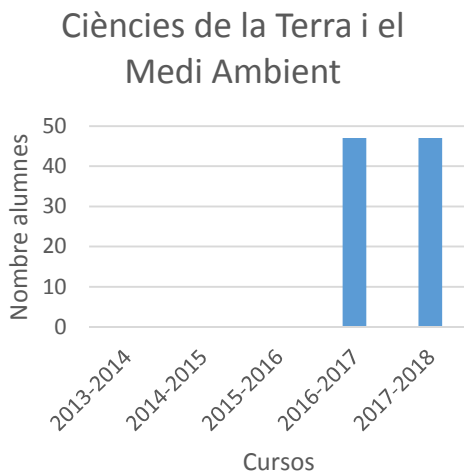
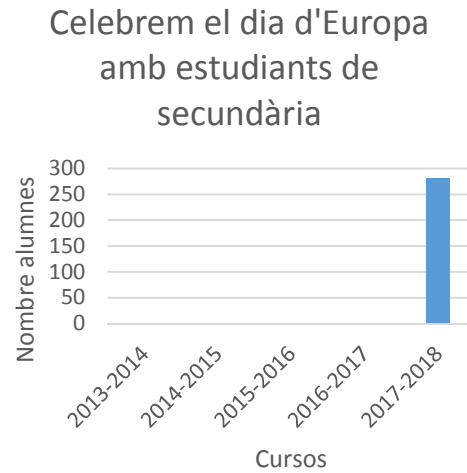
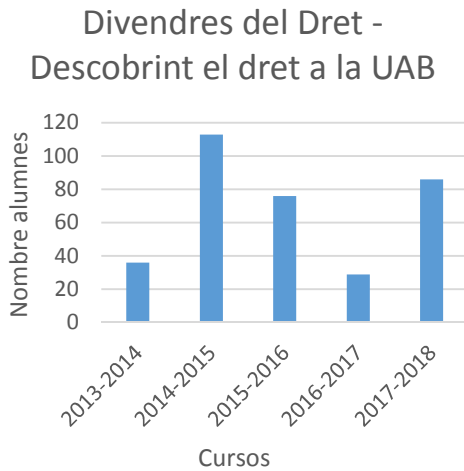
Martínez, M., i Arnau, L. (2015). *Després de l'ESO què puc fer? Diagnosi i propostes per a l'orientació educativa de 12 a 16 anys*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.

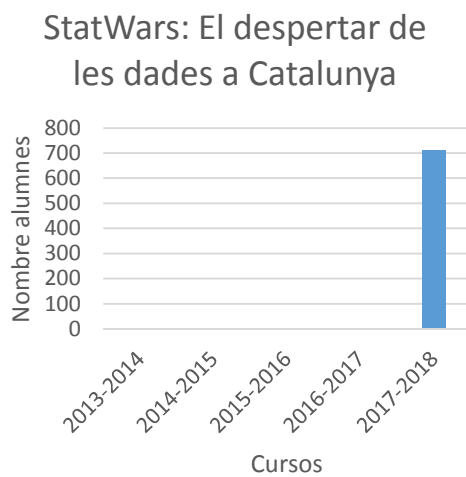
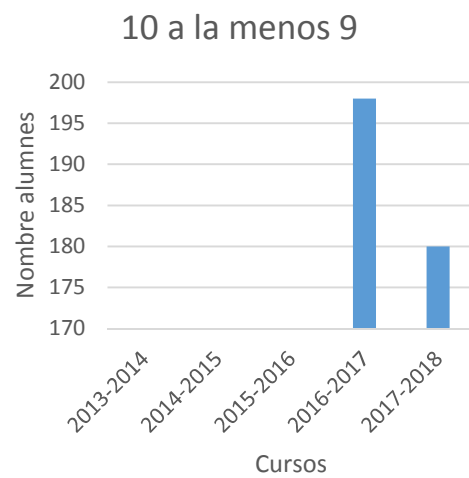
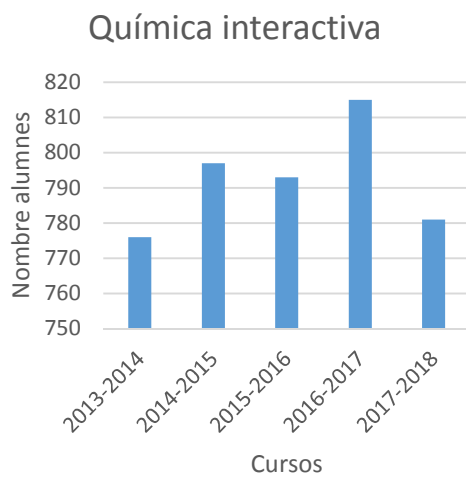
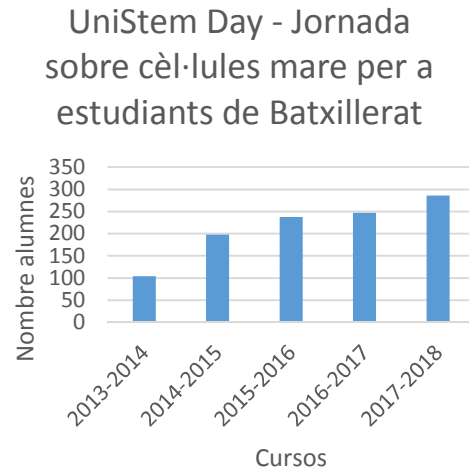
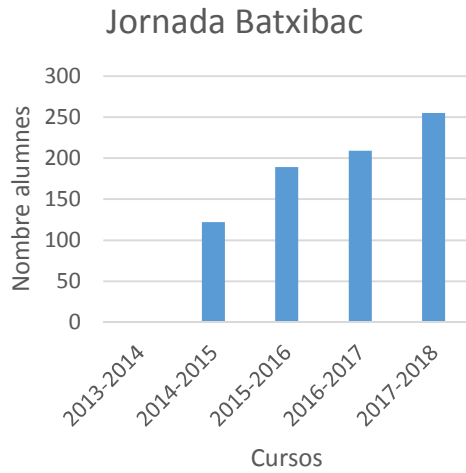
chreier, M. (2014). Qualitative content analysis. A: Flick, U. (ed.), *The sage handbook of qualitative data analysis* (pàg. 170-183). Londres, Regne Unit: Sage.

Zaragoza, B., i Solanes, A. (2012). Formació i experiència, elements clau de l'ocupabilitat. *Anuari de Psicologia* 2012, 13-29.

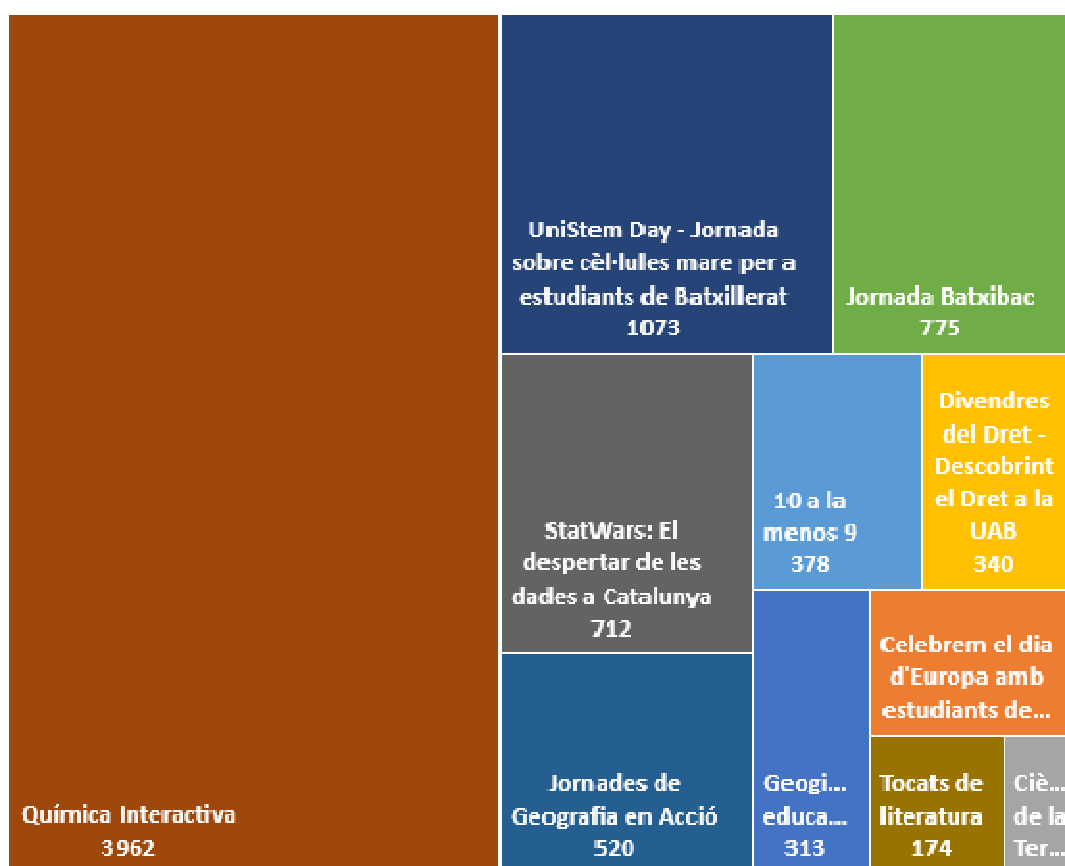
ANNEX 1: El Programa Argó en xifres

Els tallers del Programa Argó en dades

ALUMNAT PARTICIPANT ALS TALLERS ELS ÚLTIMS 5 CURSOS

ANNEX 2: Qüestionaris realitzats

- Alumnat participant a estades o assessoraments:
https://uab-my.sharepoint.com/:b:/g/personal/1138570_uab_cat/EXwIWd_3vO9LvT5O6vKtzfQBZldm2gVewMXvB_PXSGvWAw?e=612bj0
- Guanyadors del Premi Argó:
https://uab-my.sharepoint.com/:b:/g/personal/1138570_uab_cat/ERkgS2NnOT9IqZhovXOfmUkBdCz6ilD2kLFXVL1dbQy63A?e=2ANRsS
- Professorat de la UAB participant:
https://uab-my.sharepoint.com/:b:/g/personal/1138570_uab_cat/EbwtsQ7BpmNHkSGSL0mOdzOBa684HhJ_0Z905IEOCQqg5g?e=GRSJLq
- Centres de secundària:
https://uab-my.sharepoint.com/:b:/g/personal/1138570_uab_cat/EZNku6JiCCFBsjGUR8LqelIBfLoUtvbifuljuJsGpZDBkg?e=feJ8tF

